

»SLOVENE« valja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 240—
za pol leta 120—
za četrt leta 60—
za en mesec 20—
Za inozemstvo ocelotno K 480—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 48—
za inozemstvo 24—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvarica (39 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 6—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15.
Izba za vsak dan izvešča
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKS

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herz. 7583.

Za svobodo tiska.

Vsaka reakcija je še bila nasilna. Vsak odpor proti njej je skušala udušiti s silo. Nikdar ni povpraševala po vzrokih odpora, če so opravičeni ali ne, ni si belila glave z razmotiranjem, kako odstraniti vzroke, ki dajejo povod za opravičen odpor, za kritiko. Reakcija pozna samo eno sredstvo, en lek: Silo, ki jo maskira v javnosti kot državno potrebno sredstvo. V izrednih časih, kakor v vojni, se dajo nasilne mere še kolikortoliko opravičiti, dasi nam je svetovna vojna dokazala, da vsi nasilni ukrepi avstrijske vojaške in civilne uprave proti Slovanom niso prav nič izdali, marveč so slovanski odpor samo ojačili. Cenzura časopisja je bila že naravnost otročja in smešna, da je celo v nemških vrstah izzvala pekočo ironijo.

Pod ero Pribičevićevega policajdemokratskega ministrovstva so se v mirni dobi obnovili ti časi, ko opozicijski časopisje v nekaterih pokrajinah ni smelo več niti kritikovati vlade in vladnih strank; cenzorji so poiskali svoje svinčnike iz Sturzkha-Tiszove dobe in bele lise, ki so dičile včas po cele strani hrvatskih opozicijskih listov, so molče vpile: Kulturen škandal! Ta napad na svobodo časopisja se je izvršil pod pretvezo — državnotvornosti in obrambe države. »Država sem jaz, država je vlada!« Tako je reakcija pojmovala državo in udušila svobodo patriotskega opozicijskega časopisja. Človek se je nehote spomnil na tistega ruskega vojnega ministra, ki je dejal šefu tajne policije o knjigi »Zlorabe na Kavkazu«: »Ta knjiga je že raditega škodljiva, ker je vsaka vrsta v njej resnična.«

Kako je tedaj cvetela reakcija v Rusiji, dokazujejo zapiski cenzorja Nikitenka, ki je obsojal reakcijo, pa ji kljub temu služil in katerega življenje imenuje raditega Merezkovski pesem sužnja o svobodi. Nikitenko navaja, kako je nahnul šef tajne policije Dubelt Puškinovega nasprotnika in denuncianta Bulgarina, ki se je o petrograjskem vremenu izrazil nepovoljno, z besedami: »Kaj si že zopet zakrutil? Ti se drzneš psovati podnebje carske reziden- ce? Pazi!«

Ni to povsem paralela h konfiskacij-policajdemokratski režim in je trajal do zadnjega časa. Saj je sodnijska cenzura v Splitu utemeljevala zaplenbo »Jadrana« z motivacijo, da napada demokratsko stranko in demokratske ministre.

Naravno, da so čuvarji svobodnega tiska, časnikarji, zbrani na prvem občnem zboru v Splitu, enodušno obsodili tako dušenje tiska, ki je naravnost v zasmeš temeljnim državnim zakonom, ustavi, katere člen 13. določa, da je tisk svoboden in se sme cenzura ustanoviti samo ob času vojne ali mobilizacije in sicer za stvari, naprej določene z zakonom. Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki se glasi:

»Jugoslovanski časnikarji na svojem prvem red. obč. zboru v Splitu protestirajo najodločnejše proti dušenju svobode tiska in zahtevajo, da se del ustave, ki govori o tisku, najnatančneje izvršuje, da se takoj vstavi vsako neenako cenzuriranje, gaženje, preganjanje, plenjenje in ustavljanje svobodnega tiska od strani administrativnih političnih oblasti v nasprotju z izrecnimi določbami ustave. Hkrati zahtevajo, da se takoj ukinе veljavnost avstrijskih in mažarskih reakcijskih zakonov o tisku, ki služijo danes kot sredstvo za njegovo dušenje, neenako plenjenje, ustavljanje in preganjanje. Zahtevajo, da se čimprej donese moderen enoten tiskovni zakon, po katerem bo merodajen forum za ocenjevanje pisave tiska edino in izključno samo svobodno in neodvisno sodišče, v nobenem slučaju pa administrativna politična oblast. Dokler se pa ne donese tak zakon, zahtevajo, da narodna skupščina s potrebno spremembo srbski tiskovni zakon takoj raztegne v obliki pravilnika na vso državo kot merilo enotnega postopanja v vsej državi.«

K tej enodušno sprejeti resoluciji časnikarjev je vsak nadaljni komentar nepotreben!

Razprava Pesek contra Klemenčič.

Ptuj, 24. septembra. (Izv.) Danes ob 10. dopoldne se je vršila pred tukajšnjim okrajnim sodiščem sodna obravnava v tožbi, ki jo je vložil g. Pesek proti g. nadučitelju Klemenčiču. Razpravo je vodil sodnik dr. Hudnik. Tožitelja je zastopal dr. Kreč iz Ljubljane, toženca pa dr. Fermeve iz Ptuja in dr. Lipold iz Maribora. Ker je razprava tajna, so dobili pristop k obravnavi za vsako stranko samo po trije zaupniki.

Prve priče, ki so bile zaslišane, so v svojih izpovedbah v prilog g. Klemenčiča navedle nekaj dejanj izza časa pred 12 do 17 leti kot dokaz za g. Pesku očitana nagnjenja, ki pa vendar niso takšna, da bi

ustvarila dejanski položaj po § 129. Izjave teh prič so si deloma nasprotovale. Izpovedbe nasled. prič so pobijale trditve prvih in deloma izpodbijale verodostojnost izpovedb za Peska obremenilnih prič. Priče, ki niso v direktni zvezi s predmetom razprave, je sodnik odklonil; zato tudi priča, ki je izpovedala, da ji je bilo ponujenih 100.000 K, ako bi izpovedala kaj obtežilnega proti g. Pesku, ni bila zaprisežena, ampak je bila le v informativno svrho zaslišana. Današnja razprava je trajala od 10. do 3. in od 4. do tričetrt na osem zvečer. Jutri ob 10. se razprava nadaljuje in pridejo na vrsto še ostale priče.

Propadanje Trsta.

Trst, 24. sept. (Izvir.) Ladjedelnici »Stabilimento Triestino« in »Cantiere S.occo« sta sklicali izredno sejo vsled dopisa društva »Svobodne tržaške paroplovbe«, katero jima je sporočilo, da ustavi vsaka nadaljnja vplačila, ker vlada ni

dovolila kreditov za nadaljnje poslovanje imenovanih ladjedelnic. Vsled tega vlada v Trstu velika konsternacija, ker bi sklep »Svobodne paroplovbe« mogel imeti za posledico, da se delo v vseh tržaških ladjedelnicah popolnoma ustavi.

Pogajanja radi Zapadne Mažarske.

Pariz, 23. sept. V noti, ki so jo zavezniški izročili mažarskemu pooblaščenju Prasnovskemu se madžarski vladi dovoljuje desetdnevni rok za izpraznitev Zapadne Mažarske, začeni z dnem, ko se nota izroči.

Dunaj, 24. sept. Kakor poročajo listi o včerajšnjem sestanku zveznega kancelerja dr. Schoberja s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem, je češkoslovaška vlada poslala Madžarski vladi ostro noto z značajem ultimata, v kateri zahteva ureditev zapadno-madžarskega vprašanja. Nato je mažarska vlada zaprosila češkoslovaško, naj bi obe vladi začeli razpravljati o možnosti mirne rešitve zapadno-madžarskega vprašanja. Pogajanja pa so se razbila, ker so se nekateri mažarski nazori zdeli popolnoma nerazpravi. Dva dni kasneje je bil drugi razgovor, ki je dovedel do tega, da se je mažarska vlada izjavila pripravljeno izročiti Zapadno Mažarsko in je zato ponudila gotova jamstva, ako bi se Avstrija ob garanciji Češkoslovaške zavezala z jamčiti potom pogodbe, da se potem Šopronj z bližnjico okolico zopet odstopi Madžarski. Kakor javljajo nekateri listi, je Madžarska kot odškodnino za Šopronj ponudila teritorialno enako veliko ozemlje v mošonski županiji. Na včerajšnjem sestanku je dr. Beneš sporočil ta posredovalni predlog, ki se je na to zelo živahno razpravljal v avstrijskem odseku za zunanje zadeve. Razprava o tem predlogu se bo danes zaključila. Voditelji strank se, kakor poročajo jutranji listi, niso mogli odločiti Šopronj tako hitro izročiti. Socialni demokratje so stali posredovalni predlog, naj bi o pripadnosti Šopronja odločil plebiscit. Večina odseka pa doslej tega predloga ni mogla sprejeti. Krščanski socialci so predlagali, naj bi o morebitni odstopitvi Šopronja sklepali danes. Po včerajšnjem razpoloženju je pričakovati, da bo Avstrija odgovorila dr. Benešu v tem zmislu, naj se zapadno-madžarsko vprašanje reši mirnim putem.

Dunaj, 24. sept. (Izv.) V odseku za zunanje stvari je poslanec Seipel stavil resolucijo, v kateri zahteva, naj vlada ukrene vse potrebne korake, da nastanejo na Madžarskem pravne razmere in da se zaščiti v Burgenlandu avstrijski živelj.

Praga, 24. sept. (Izv.) K sestanku avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schoberja in češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša piše »Narodni Politika«, da napravila ta konferenca vtis, kakor da bi že stala največja nevarnost pred vrati. Velika

contenta se boji vojaškega postopovanja. Ni verjetno, da bi Češkoslovaška sama nastopila, da bi napravila v Zapadni Mažarski red in se mora vse storiti, da se ne bo prelivala kri češkoslovaških vojakov za interese Avstrije proti Madžarski.

Dunaj, 24. sept. (Izv.) Državni kancelar dr. Schober in češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš se bosta zopet sestala. Na tem sestanku bo dr. Schober sporočil dr. Benešu odgovor avstrijske vlade na mažarski posredovalni predlog.

Dunaj, 24. sept. Kakor se govori, so vesti o namerani intervenciji male entente na Zapadnem Madžarskem preurajene. Diplomatski koraki, da se to pereče vprašanje uredi mirnim putem, še nikakor niso izčrpani. To potrjujejo tudi vesti iz Budimpešte, da pripravlja mažarska vlada diplomatske korake, da se zapadno-ogrsko vprašanje uredi mirnim putem.

Praga, 24. sept. Časopisje izraža svoje zadovoljstvo nad uspehom konference med dr. Benešem in dr. Schoberom. Na imenovani konferenci se je razpravljalo vprašanje kompromisa, katerega je predlagal češkoslovaški zunanji minister in na katerega je pristal tudi mažarski ministrski predsednik grof Bethlen. Po tem kompromisu morajo Madžari takoj evakuirati Zapadno Mažarsko, v zameno za to, pa bi dobili Šopronj. Kar se tiče plebiscita za okolico in mesto Šopronj, katerega so predlagali avstrijski socialni demokrati, piše »Prager Presse«, da pangermanska stranka energično nastopila zoper vsakojake načrte, ki bi predvidevali revizijo pogodbe glede Zapadne Mažarske.

Pariz, 24. sept. Kakor javljajo listi, je mažarska vlada poslala poslaniški konferenci noto, kjer se veli, da spričo sedanjih razmer ne more predati Zapadne Ogrske. Odstopitev bi privedla nevarnost, da bi se Mažarska razdelila v več guvernementov. Da se opraviči pred deželo, zahteva mažarska vlada odpošiljatev komisije, obstoječe iz treh entitnih delegatov v komitatu, ki naj se odstopijo Avstriji. Komisija bi imela uradno nalogo, najti nove podlage za dogovor.

Dunaj, 24. sept. Uradno se objavlja: Davi zgodaj so mažarske tolpe, ki so jih podpirali oboroženi mažarski železničarji, napadle naše varstvene čete pri Brucku ob Litvi. Ko je napočil dan, se je posrečilo pognati mažarske tolpe nazaj. Po sedanjih poročilih sta padla brambovec Gross in Pekarek, en brambovec je lahko ranjen.

storil odločilne sklepe v gornje-sleziskem vprašanju. Zastopniki Španije, Brazilije, Kitajske in Belgije, katerim se je gornje-slezjsko vprašanje odkazalo v pretres, imajo skoro vsak dan sestanke. Čunha je dejal, da rešitev tega vprašanja dobro napreduje.

Ribniška sramota.

Ribniški proces je liberalne kroge zelo razburil. »Slov. Narod« je celi dan molčal in šele včeraj ribniško afero skril na zadnjo stran med inserate. To dokazuje vsaj čut za sramoto. Jutro pa objavlja uvodnik, kjer na podlagi neke izjave mesnega tržnega nadzornika Plemlja skuša vso zadevo zaviti, in sicer na ta način, kakor da za osebo dekana Skubica sploh ni šlo — previdno pa molči o satanski ovadbi proti poslancu Skulju. Le počasi! Sedanji mestni tržni nadzornik Slavko Plemelj, svojčas preiskovalni častnik v tej zadevi, je pri razpravi pismeno izjavil, da je bila uvedena proti poslancu Skulju preiskava zaradi srbofilstva najhujše vrste. Nato pa je jasno namignil, da so Skulja denuncirali njegovi politični nasprotniki in pravi celo, da se mu je do dna duše gabilo, da so se Skuljevi politični nasprotniki tako igrali z njegovim življenjem! Ta izjava je pismena in se ne da utajiti. Sedaj pa je g. Plemelj v »Jutru« podal še drugo izjavo, v kateri sicer trdi, da preiskava ni šla proti dekani Skubicu, v polni meri pa potrjuje in še bolj kompromituje prizadete denuncianta Skuljeve negoli njegova pismena izjava pred sodiščem. Le pazno berimo Plemljevo izjavo v »Jutru«! Iz nje sledi, da sta tekli dve preiskavi, ena proti Skubicu, druga proti Skulju. Edinole o tej govorji Plemelj, o drugi ali ne ve ali pa molči; to je za nas vseeno. Glede Skulja pa g. Plemelj zopet potrjuje, da se je preiskava proti njemu naslanjala na ovadbo iz krogov političnih nasprotnikov, alias liberalcev, zakaj on spet pripoveduje, da se je kot tajni preiskovalni častnik iz razgovorov s Skuljevimi političnimi nasprotniki prepričal, da ti o Skulju vse mogoče čvekajo, ne da bi se zavedali, kakšne posledice bi to moglo imeti. Da pa to čvekanje ni izviralo iz tako nedolžnih motivov, to je iz proste neumnosti, sledi iz njegove izjave, da je pri tej priliki (ko je reč preiskoval) izvedel, kako bi se liberalci radi Skulja znebili. Glede Križmana in Arkota sicer g. Plemelj trdi, da nista ona dva Skulja zaradi srbofilstva denuncirala, pač pa neka druga oseba! Pravi pa g. Plemelj, da se je ovadba na vojaško oblast sklicevala zlasti na bivšega župana Mrharja, na katerega bi zdaj mogel leteti sum, da je on s to afero v zvezi, če nista Arko in Križman, kar pa je spričo dejstva, da g. bivši župan Ignac Mrhar nosi red Sv. Save, zelo neverjetno... Interesanten pa je tudi sledeči stavek: »da so ribniški naprednjaki ščitili Skulja, ko so spoznali resno nevarnost (kroglo ali strik), ki mu preti!« Če se to bere v zvezi s Plemljevo prejšnjo pismeno izjavo, kako se mu je početje izvestnih Skuljevih političnih nasprotnikov gabilo, in pa v zvezi z njegovimi sedanjimi pripombami o »strankarski zagrizenosti« proti Skulju, o kateri je pri naprednjakih izvedel, potem si vsak količjak brihtni človek lahko vtvari sodboto o tem, kaj je g. Plemelj pravzaprav hotel povedati: da so gotovi naprednjaki (ne vsi!) Skulja zaradi srbofilstva denuncirali, da jih je pa on kot tajni preiskovalni oficir opozoril, da s tem lahko Skulja spravijo na vešala, nakar se je uprizorila ona slavna večerja, da se stvar pokopije. Denunciatstvo gotovih »naprednjaki« ljudi proti Skulju je torej temeljen obeli Plemljevih izjav dokazano. — Kar se pa tiče dekana Skubica, trdijo vse ostale priče, da je g. Plemelj takrat govoril tudi o ovadbi proti njemu, toda mi radi verjame mo g. Plemlju, da on o tem ni nič vedel, oziroma da njemu preiskava o tej zadevi ni bila poverjena. Toda vse priče so soglasno izpovedale ne glede na Plemlja, ki ni treba, da je vsega vedel, da je bil tudi dekan ovaden in da je tudi proti njemu tekla preiskava. To so povedali orožnik Trša, kurat Křivý, gospod in gospa Smodej ter gospod in gospa Schöberl. Nastanajo se pa na to, kar so jim povedali baron Klingspor in major Weiss, ki sta preiskavo vodila, torej gotovo še veliko bolj merodajni osebi nego Plemelj, ki je samo izvrševal njune instrukcije. Povedali so pa tudi, da gre tudi dekani za življenje, torej se je ovadba gotovo glasila na veliz-

dajalski čin proti državi in armadi, ne pa zaradi kake protisokolske pridige, kakor bi nam rado natvegalo zdaj »Jutro«! Temu se morajo vendar krave smejeti, da je avstrijski komendant hotel dekana obesiti, oziroma razstreliti zaradi njegovih protisokolskih pridig! Sicer pa je g. dekan sam izpovedal, kaj je pridigoval, ne o sokolih, ampak o zvonovih in smrti za domovino, o kateri je dejal, da je sladka za tiste, ki sami doma na varnem sedijo — glede zvonov pa je ljudstvo tolažil. Gospa Smodejeva, ki je priredila avstrijskim oficirjem dobro večerjo, da celo stvar potlači, bo pač dobro vedela, zakaj je to storila in ona je čisto določno izpovedala, da zato, da dekana in poslanca reši smrti! — »Jutro« bi rado to neprijetno zadevo spravilo s sveta s tem, da namiguje na Skubicevo znano »susterčianstvo«. Za to pa v celi tej zadevi ne gre. Dekan Skubice je lahko »susterčianec« ali »Kreko-vec« ali »indijanec«, če hoče, gre za to, da so ga izvestni »narodno-napredni« ljudje avstrijski vojaški oblasti ovadili dejanj, za katera vojno pravo prevideva kroglo ali vrv in za nič drugega! Preiskava še ni dognala imen teh časti vrednih gospodov. Če jih bo, tem bolje; če ne, pa ostane dejstvo, ki so ga vse priče z g. Plemljem že potrdile, da je o vadba izšla iz krogov dekanovih in poslančevih političnih nasprotnikov. S tem, da je »Jutro« objavilo Plemljevo izjavo po sodni razpravi, je ta fakt le še samo potrdilo.

Ing. dr. Fr. Musil:

Železniška zveza Slovenije z morjem.

(Konec.)

Veliki vzponi se nahajajo zvečine v goratih pokrajinah, koder so čisto vodne moči na razpolago. Ni misliti na to, da bi že obstoječe vzpone železnic v bodoče prezidavali ali jih znižali z dolgimi predori, pač pa se moderni razvoj rad poslužuje elektrike. Električno obratovanje premeta lahko in racionalno večje vzpone nego parno obratovanje. Električna lokomotiva se da preobložiti in zagarata tudi boljše adhezijo. Ker se poleg tega tok pridobiva navadno iz vodne moči, je uporaba elektrike pri železnicah tudi gospodarsko upravičena. Na tak način postane železniško obratovanje neodvisno od naraščajočih mezd premožarjev. Amerika in Švica, pa tudi Gornja Italija in Nemčija nam že dajejo lepe vzglede popolnega električnega obratovanja pri železnicah. Tudi Avstrija ima v delu več dvanajstoric električnih brzovoznih in tovornih lokomotiv, ker so se resno lotili elektrifikiranja železnice pred vsem na Tirolskem. Kdor se hoče natančneje poučiti o tem predmetu kakor tudi o izrabi vodnih sil v označene namene, najde več in natančneje v »Zeitschrift des österr. Ingenieur- und Architekten Vereines 1920 u. 1921«.

Tudi Slovenija ima bogate vodne moči in mnogo predel je bilo še pred letom 1918 dovršenih za njih izrabljanje. Opomnim le na elektrarno (Spitzendeckungswerk) pri Zerovnici na Gorenjskem, na električne naprave na Fali ob Dravi s svojimi 6000 PS turbinami. Gotovo bodo tudi v Sloveniji v bližnji bodočnosti uredili električno obratovanje na gorskih progah. Osobito pridejo v poštev proge Kočevje—Brod—Moravice—Reka ker so tu v Kulpi in Čabranki na razpolago bogate vodne sile ter so skladi rujava premoža v Kočevju le kalorijska rezerva.

Ker se je v časopisih opetovano pisa-

lo, kakor, da so predori več kilometrov dolgi le nedolžna stvar, bodi še tej zadevi posvečeno par besed. Vsak daljši predor podraži stroške za zidanje in obratovanje železnice prav znatno. Stroški zidanja predora se večajo z njega dolgotrajnostjo, ampak ne v premoerno razmerju, temveč v razmerju potence. Na ta način se rentabilnosta obremenjenosti z večjimi stroški obrestovanja in amortizacije stavbenega kapitala. Vsak daljši predor mora imeti stroje in priprave za umetno zračenje, obtežuje dela za ohranjanje železnice ter povzročujejo plini dima, da se začne zidovje in druge naprave preje rušiti. Kakšne nevarnosti in zla iznenadenja so možna pri vrtnanju daljših predorov kaže prav zanimivo zgodovina zidanja predora Bosruck in Simplon.

Znak površne in prenaplajene sode je, ako se uprav meniti očita strah pred kakim daljšim predorom. Po nalogu tedanjega avstrijskega železn. ministrstva sem v letih 1911 in 1913 dvakrat potoval po Francoski, Angleški in Ameriki, da sem proučeval tamošnje predore in podzemne železnice, ker sem bil posvetovalni inženjer za nameravane dunajske podcestne železnice.

Noben inženjer, ki se peča z zidanjem predorov, ne bo tajil, da so predori pod morskimi zalivi, n. pr. v Bostonu in Chicagu, pod veletoki kakor v Newyorku, Londonu, Parizu, Liverpoolu ter pod Elbsund in Spree, in slednjič železnice pod obljudenimi deli velikih mest, najtežavnejše stavbe, ki jih pozna moderna tehnika. Ampak tehnika, če jo prav razumemo, zahteva tudi varčno ne predrago delo ter uporablja tako drage stavbe, kakor so predori, le tam, koder so neizogibne. Moja poročila o ameriškanih podzemskih železnicah so izšla pri C. W. Kreidels Verlag in Wiesbaden.

Če kdo trdi, da namerava Avstrija napraviti 19 km dolg predor za koroško izhodno železnico, treba odgovoriti, da je to časnikiarsko pisarenje, noben inženjer pa niti zdaleka ne misli na tak nestvor.

Naj reko nasprotniki proge Kočevje—Brod Moravice karkoli, dejstvo je:

Ta železnica je brezpogojna potreba za spojitve železniških omrežij v Sloveniji in Hrvaški. Je pa tudi prav posebno državni v korist, saj napravi jugoslovensko trgovino neodvisno od italijanskega ozemlja — kratka je: samo 45 km in se da zelo ugodno trasirati. Na jugoslovan. ozemlju skrajša pot na Reko za 76 km, pomeni torej velikansko prihranitev. — Vodi v najravnejši smeri v Dalmacijo, nobena druga proga ni krajša. — Železnica bo nakladala in odvažala iz pokrajin, ki jih na novo otvori prometu, ter tako povzdigovala njeno rentabilnost. les, premog, oglje, opeko, izdelke industrije, obrti in poljedelstva. — Naravne krasote teh krajev, znanih pod imenom hrvaška Švica, ter zanimiva izpeljava železnice je zagotovi tujski promet. — Železnica otvori eksploataciji velikanske gozdove, ki nosijo deloma še značaj pražozdov, in teče po ozemlju, ki ima bogate vodne sile in premožovne žile.

V nekaj mesecih bodo podrobni načrti te železnice predloženi oblastvom. Nima smisla, do tedaj se v dnevnikih prepirati o drugih načrtih, katerih niti še ni ne!

Priatelji železnice Kočevje—Brod—Moravice so pokazali svojo odločno voljo s svojo požrtvovalnostjo s tem, da so dali to progo trasirati. Mirno lahko pričakujejo odločitev poklicanih činiteljev, ker zavzemajo se za patrijotično in zdravo zadevo.

Katoliški shod na Vinici.

Brez reklame se je vršil v nedeljo dne 18. septembra na najboljši od središča oddaljenem kraju na Vinici ob Kulpi belokranjski katoliški shod. Ni bilo takega sijaja, ni bilo tako ogromnih mas ljudstva kot drugod — bili smo sami Belokranjci — zato pa je bilo tem več prisrčnosti. Toda kljub vsej skromnosti — Vinica take manifestacije še ni videla.

Ob pol 10. je prihrumel od Črnomlja velikanski avtomobil s pripreženim vozom; iz zelenja obeh voz je mañalo v pozdrav nebroj rok črnomeljskih Orlov, Orlic in naraščaj. Za temi so se pripelali Orli iz Metlike in iz Semeča z godbo, ki pa ni smela igrati na prostem, temveč samo v zaprtih prostorih. Potem je prišlo več Marijinih družb z zastavami. Prihiteli so med nas tudi bratje Hrvatje; veliko zanimanje je vzbujala Mar. družba iz Novega grada v narodnih nošah in z lepo zastavo.

Po prihodu gostov se je vršil obhod po Vinici. Na čelu spreveda Orli-kone-niki, za temi predsedstvo belokranjskega Orla, potem viniški občinski odborniki z županom na čelu; nato so sledili Orli, Orlice in naraščaj, Mar. družbe, tretji red in drugi verniki. Preč. g. prior Valerian Učak je z besedami, polnimi sv. ognja, navduševal belokranjsko ljudstvo, naj tudi v javnem življenju pokaže, da je katoliško.

Po končani službi božji se je vršilo zborovanje na ugodnem in lepo ozaljšanem prostoru. Čaroben pogled se je nudi očem na to pisano množico; poleg snežnobele obleke belokranjskih žena in deklet, plava in rdeča barva Orlov in Orlic! Po raznih pozdravih sta govorila poslanca Nemanic in Stanovnik.

Popoldne po litanijah se je vršila javna telovadba, pri kateri so vsi občudovali nastop Škofjeločanov na orodju. Po telovadbi se je vršila zaobljuba viniških Orlov in Orlic, nakar so se gostje mirno razšli. Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru in prevzvišenemu gospodu knezoškofu so bile odposlane brzojavke vdčnosti in spoštovanja.

Vsem onim, ki so svoe hiše lepo ozaljšali in ki so na kakorkoli način pripomogli k proslavi tega dne, najlepša zahvala!

Najlepša hvala tudi viniškim in črnomeljskim Sokolom za njih divjanje. Sedaj so se šele ljudem oči odprle, sedaj šele vedo, kaj da so Sokoli. Viniški in črnomeljski Sokoli, le tako naprej! Mi vam ne bomo vračali, ker bi nas bilo sram vaših dejanj.

Vežan promet z devizami in valutami in nov carinski tarif.

Ljubljana, 24. sept. 21.

Ministrski svet je odpravil — kakor smo že poročali — svobodno trgovino z devizami in valutami. Dne 1. oktobra izide nov pravilnik, na podlagi katerega bo imela vsa monopol za promet z devizami in valutami v rokah Narodna banka. Izmed drugih bank bodo smele trgovati z devizami in valutami samo večje banke, to je one, ki imajo nad 12 milijonov kron delniškega kapitala. Kakšno bo razmerje med deviznim prometom teh bank in pa Narodne banke, iz dosedanjih poročil še ni jasno. Da bi se devize in valute morale prodajati samo Narodni banki, bi pomenilo nonsens. Potem bi bila borza sploh nepotrebnost in tihotapstvo bi slavilo svoje orgije. Zato moramo predvsem počakati besedilo te nove odredbe o devizah in valutah, predno

si bomo na jasnem, ali je vladna odredba izvedljiva ali ne in ali ni samo košček papirja ter tavanje in iskanje v temi po izhodu. Po dosedanjih skušnjah nimamo veliko vere v vladno devizno politiko, ker ji manjka resnosti, velikopoteznosti in pravega poznanja položaja.

Devizni promet se bo vršil, kakor poročajo, pod kontrolo finančnega ministrstva. V ta namen se osnujejo posebne kontrole v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in v Splitu. Ako se bo to nadzorstvo vršilo v birokratičnem smislu in brez resnega in pravega sodelovanja naših trgovskih in industrijskih zastopstev, ne smemo nikdar pričakovati sanacije naše valute.

Uvoz tujih valut in deviz je neomejen. Izvažati se ne sme dinarska valuta, zlato in srebro. Tuje valute in devize le v protivrednosti do 3000 francoskih frankov.

Istočasno z novo devizno odredbo dobimo tudi nov carinski tarif, kar je bilo nujno potrebno. Izvozni tarif bi bil v glavnem sledeči: Za 100 kg pšenice 20 din., za 100 kg ovsa in ječmena 10 din., 100 kg sena 5 din., 100 kg opija 500 din., za belgijske preko 3 leta stare konje in kobile 250 din. Kontingent izvoza konj določa vlada. Izvoz zaklanih konj je prost. Za žive ovce in koze 30 din., za koze 20 din. na glavo. Za očiščene zaklane ovce, koze in ovne per 100 kg 50 din. Istotako je to kontingentirano. Za govedo 120 din., za 300 kg. Za 100 kg svežega mesa 60 din. Žive svinje, do 50 kg teške, so carine proste, preko 50 kg teške 150 din. — Goveje kože 400 din., telečje 700 din., ovčje 300 din., jagnjetine 200 din., les je carine prost. — Samo za bukovne praže se plača 10 din. carine.

Zadružni kongres v Ljubljani.

Glavni Zadružni Savez (G. Z. S.) v Belgradu, ki je generalna zveza 12 zadružnih zvez v Jugoslaviji, ima 29. in 30. septembra v Ljubljani sejo upravnega odbora in drugo redno glavno skupščino. Zjedno z glavno skupščino se vrši tudi zadružni kongres, ki je to pot v Ljubljani, dočim je bil prvi v Belgradu, drugi v Zagrebu.

Dne 29. septembra ob 9. uri dopoldne je seja upravnega sveodboru G. Z. S., popoldne ob 3. uri pa se začne delo v sekcijah za pripravo resolucij za glavno skupščino odnosno za kongres.

Dne 30. sept. ob 10. uri dopoldne je potem glavna skupščina G. Z. S. in zadružni kongres v Akademskem domu poleg hotela Union. Po svršetku običajnega dnevnega reda glavne skupščine popoldne ob 3. uri se skupščina in kongres nadaljuje in bo na popoldanskem zborovanju nekaj za zadružništvo zelo važnih predavanj: 1. Miloš Stibler, šef kabineta v ministstvu za poljedelstvo, predava o pravnem in gospodarskem položaju pokrajin kot temelju prehodnih odredb za skupni enotni zadružni zakon.

2. Predsednik Glavnega Saveza srpskih zemljoradničkih zadruga Mihajlo Avramović predava o poljedelskem kreditu.

3. Tajnik Zadružne zveze v Ljubljani Anton Kralj predava o varčevanju malega človeka in o oblikah varčevanja.

4. Predavanje o kulturi je poverjeno trem gospodom: Mihajlu Avramoviću, Stjepanu Juriću in Janku Lesničarju.

Ministrski svet.

Belgrad, 24. sept. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je g. Pašić poročal o stanju v Prekmurju, odkoder neprestano prihajajo vesti o nasilju Madžarov in hujkanju madžarskih agentov. Zato je vlada

LISTEK.

Zlatomašnik konz. svetnik Blazij Grča.*

V prijazni prenovljeni župnijski cerkvi sv. Jurija v Senčurju pri Kranju obhaja danes svojo zlato mašo konz. svetnik Blazij Grča. Ni mnogo poznana ta znamenita osebnost nam »Kranjcem«, ker o tem možu, dasi prepolnem zaslug na vseh različnih poljih (kulture, organizacije, politike, gospodarstva), ni bilo veliko čuti pri nas. Rojenemu sicer Gorenjcu mu je božja Previdnost pokazala pot ven iz ožje domovine — med goriške Slovence, pri katerih je dolgo dobo skoro pol stoletja neumorno in vztrajno deloval za njihov napredek in dobrobit v zasebnem, javnem in dušnem življenju. Če ga ne poznamo, ga spoznajmo vsaj sedaj, ko se nagiba tek njegovega življenja zatonu, v dneh, ko se tolikokrat mudimo v mislih pri naših bratih, ki ječe pod težkim jarmom krutega tujca, pri njih, ki jim je jubilat-zlatomašnik posvetil vse moči svojega plodonosnega življenja in bi jim še sedaj tako rad pomagal in jih rešil, dasi se zaveda, da njegovo udejstvovanje danes ne more tako daleč.

* Pri tej priliki najlepša hvala g. vikarju Fr. Franke-tu iz Osijeka za podatke in ugledni rodni Demšarjevi iz Gorenje vasi za uslugi Op. nia.

Blazij Grča se je rodil na Spodnji Beli pri Kranju dne 29. januarja 1846. Stariša sta mu bila Primož in Mina roj. Valjavec. Mati je bila doma pri Kračmanovih na Srednji Beli, bila je sestra našega pripovednega pesnika in učenjaka Matija Valjavca — Kračmanovega — Blazij je torej njegov nečak. Po dovršenih domačih šolah je nadaljeval svoje študije na gimnaziji v Kranju in jih dovršil v Ljubljani, kjer so mu bili sošolci Levec, Šuklje i dr. Po maturi so imeli »valeto« pri Vodnikovih mizi v Šiški, kjer so odlični maturantje drug drugega navduševali z ognjevitimi govori za slovanstvo in slovensko domovino. Na koncu so zapeli rusko himno, kar je bilo vzrok, da Grča — dasiravno nepevec! — ni bil sprejet v ljubljansko semenišče in je moral prositi v Gorico. Tu se je pridno izobraževal in usorjeval za delo, ki ga je hotel posvetiti svojemu ljudstvu. Posvečen je bil v mašnika od presv. nadšk. Gollmayerja v Gorici dne 6. sept. 1871, novo mašo pa je zapel 14 dni pozneje v domači farni cerkvi v Predvoru — v predivnem, a skritem biseru Gorenjske. Njegova vztrajnost se je pokazala že takoj od mladosti. Za novo mašo ga je podučeval v petju njegov tovariš že od Velike noči naprej in dasiravno ni imel posluha, je s pridnostjo in vztrajnostjo dosegel, da je prav dobro pel pri novi maši v začudenju vseh navzočih.

Služboval je najprej par let v Rihenbergu, kjer je nadomestoval bolnega žup-

nika, nato pa je bil premeščen kot kaplan v Kobari, odkoder je prišel kot vikar v Čepovan in bil tam, ko je bilo to mesto povzdignjeno v župnijo, instaliran kot prvi čepovski župnik. Tu se je razvilo njegovo delovanje! Ustanovil je Čitalnico — politično in izobraževalno društvo, v katerem je sam nešteto krat predaval, prirejal različne predstave in podučne prireditve ter v imenu društva pošiljal razne peticije na ministrstvo, deželni zbor in druge oblasti. Kot navdušenega Slovana in narodnjaka ga je bolelo, da slovenski sinovi nimajo lastne srednje šole s slovenskim učnim jezikom. Zato se je on na lastno iniciativo prvi zavzel za slovensko gimnazijo v Gorici in potem okrožnic od strani duh. uradov in zupanstev neutrudno zahteval ustanovitev zavoda, na katerem bi se mladi slovenski dijaki vzgajali v narodnem duhu. Ni bil zastoj ta trud — dosegel je slovensko gimnazijo. (Žalobog je po prihodu »odrešiteljev« izginil!) Bolelo ga je tudi, ko je videl, da se pri uradovanju in poslovanju po uradih ne vpošteva ali noče vpoštevati jezik slovenskega kmeta. In da bi odpomogel kmetu, se tudi v tem oziru ni bal truda in strašil potov. Zopet je dosegel nov uspeh: nameščenje slovenskega notarja v Gorici in skupno s sotovarši v deželnem zboru kmalu za tem slovensko uradovanje v deželnem zboru, okr. glavarstvih

in sodiščih. Sklical je dalje ustanovni občni zbor Cecilijanskega društva za Goriško na Sv. Goro in po ustanovitvi prepustil vodstvo zmogljivejšim močem: sedanemu nadškofu dr. Sedeju, Kokošarju i. dr. Ustanovil je tudi v Čepovanu pevski zbor, ki je baje še danes poznan po svojem krasnem petju.

To delovanje ni ostalo prikrito močjem, ki so stali na braniku rojakov-Slovencev. Voditelj Slovencev dr. Gregorčič si ga je zaželel kot poslanca in sodelavca v deželni zbor. Bil je izvoljen in ostal v zbornici 2 dobi — celih 12 let! Tu je bil enako agilen in podjeten. Potegovale se je za koristi kmetov-volincev, popravil jim ceste in jim izprosil raznih podpor. In kakor je bila enkrat zanimiva debata v ljubljanski deželni zbornici o zajcu, tako je bila tudi v goriški dež. zbornici o vrabcu, v kateri je poslanec Grča večkrat zanimivo posegel.

Čepovska dolina je poleti krasno letovišče, pozimi pa mrzla, kar je tudi vplivalo na njegovo zdravje. Dobil je revmatizem in raditega si je zaželel priti v gorko Vipavsko dolino. Ko je bila šempaska župnija — 2 uri hoda od Gorice v Vipavsko dolino — prazna in ker so ga tudi šempaske želeli, je prosil zanjo in jo tudi dobil. Neradi so ga pustili Čepovanci — pa tudi nebo se je hudovalo: Šempasci, ki so mu prišli naproti, so morali dva dni čakati v Čepovanu radi hudega naliva. Kako so

sklenila, da pošlje v Prekmurje vojaštvo, da vpostavi red in da ostane tam tako dolgo, dokler se definitivno ne reši mejno vprašanje med našo državo in Madžarsko. Nato je minister za notranje stvari Pribičević poročal o izgrelih Italijanov v naših primorskih krajih. Tako je na otok Krk dospela italijanska torpedovka ter je njeno moštvo vdrlo v mesto in razobesilo italijansko zastavo, kakor da bi se bila izvršila okupacija. Vlada je sklenila, da bo energično protestirala proti takemu postopanju in zahtevala od italijanske vlade zaščeno.

Zagreb, 24. sept. Incident na Krku se je zgodil tako-le: Dne 20. t. m. dopoldne je pristala v luki mesta Krka italijanska torpedovka, iz katere sta se izkrcala dva gospoda. Prinesla sta z ladje italijansko zastavo in sta jo odnesla italijanski konzulu, ki jo je popoldne že izobesil iz svojega stanovanja. Poleg imenovanih se je izkrcal še italijanski vojak, katerega je pa naš orožnik takoj aretiriral. Pozneje so ga izpustili. Ko sta se gospoda, ki sta nesla konzulu zastavo, vrnila na torpedovko, je torpedovka odplula. Ljudstvo je silno ogorčeno, zakaj italijanski konzul na Krku nima niti eksekvatura.

Ameriško brodovje zapusti Jadransko morje.

Split, 24. sept. Ameriško vojno brodovje bo definitivno zapustilo Jadransko morje koncem tekočega meseca. Jutri dopne v Split velika trgovska ladja »Mars«, na katero bodo Američani vkrcali vse svoje objekte.

Grki poraženi.

Angora, 23. sept. Uradno se objavlja: Naše zasledovanje napreduje. Sovražnik beži v neredu in nima niti časa, da bi pokopal svoje mrtvice, katerih je na tisoče.

Novi češkoslovaški poslanik na Dunaju.

Praha, 24. sept. (Izv.) V parlamentarnih krogih se govori, da bo za poslanika na Dunaju imenovan predsednik vrhovne kontrole dr. Edvard Körner, ki je bil zagovornik dr. Kramarja v znanem veleizdajniškem procesu.

Protiboljševiška ukrajinska zarota.

LVOV, 24. sept. (Izv.) Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Kijeva, da so tamkaj odkrili protirevolucionarno zaroto, ki so ji stale na čelu ugledne ukrajinske osebnosti, 180 članov vseukrajinskega odbora, med njimi znani ukrajinski pisatelj Čupinka, so bili ustreljeni.

Atentat v mažarskem parlamentu.

Budimpešta, 24. sept. Med današnjo sejo narodne skupščine je, ko so se obravnavale interpelacije, neznan človek s tretje galerije petkrat ustrelil v dvorano, pa k sreči ni nikogar zadel. Ena od krogel se je zarila zraven sedeža bivšega predsednika poslanske zbornice Stefana Rakovskega v klop. Seja se je prekinila. Pri zaslišanju na kvesturi je izpovedal storilec, da mu je ime Ibrahim Georg Köver, da ima 40 let in da je bil preje nad-

poročnik. Naredil je vtis ne čisto normalnega človeka. Vprašan, zakaj je to storil, je odvrnil: Ker hočejo gospodje zopet imeti vojno. Pri nadaljnjem zaslišanju je odgovarjal precej zmeden. Köverja so aretirali.

Budimpešta, 24. sept. Pri zaslišanju Köverja se je izkazalo, da se je boril pet let kot častnik na fronti, vsled česar si je nakopal hudo živčno bolezen. Obtoženec je tudi navedel, da je meril na poslanca Stefana Rakovskega, katerega je hotel umoriti kot enega glavnih povzročiteljev vojne.

Mannheimska katastrofa.

Mannheim, 24. sept. Doslej so pokopali 235 mrvih, katerih imena so se dala ugotoviti, in 75, katerih imen ni bilo mogoče dognati. Po dosedanjih vesteh pogrešajo 29 oseb. V bolnišnicah leži 519 ponesrečencev.

Angleško - italijanski dogovor.

London, 23. sept. »Morning Post« doznava, da sta Anglija in Italija sklenili dogovor, ki vsebuje sredstvo za varstvo Albanije proti napadom in ki štiti italijanske pravice na Jadranu.

Politične novice.

+ Zdravstveno stanje kralja Aleksandra. Belgrajski presbiri poroča: »Politika« objavlja brzojavko pariškega dopisnika, v kateri se trdi, da se je zdravje Njegovega Velikanstva kralja Aleksandra zopet poslabšalo. Ta vest je netočna. Njegovo Velikanstvo kralj se sedaj počuti zelo dobro ter morejo take vesti imeti samo namen, da zmotijo javnost, ter bi se moral resen list izogibati objavljanju nepotrjenih vesti.

+ Sklicanje narodne skupščine. »Jutarnji list« javlja, da bo kralj Aleksander odpotoval šele začetkom prihodnjega meseca v Belgrad. Radi tega po mnenju parlamentarnih krogov narodna skupščina ne bo sklicana na izredno zasedanje, temveč se bo sestala na redno zasedanje dne 20. oktobra t. l.

+ Policajdemokratsko nasilje v Šibeniku. Današnji »Slov. Narod« prinaša pod naslovom »Prvi klerikalni poraz v Šibeniku« zlobno notico glede volitev v mestni šolski svet v Šibeniku. Da bo javnost informirana o novem nasilstvu policajdemokratov, podajamo naslednje verodostojno poročilo: Dne 18. t. m. so se vršile v Šibeniku volitve zastopnikov staršev v mestnem šolskem svetu. Par kulturnobojnih Pribičevićevih pristašev je postavilo s težko muko svojo lastno listo, proti kateri so sklenili glasovati vsi za dobro svojih otrok skrbeti starši. Ker je volivni komisar, zagrižen demokrat, videl, da bo demokratska lista propadla, je protizakonito volitev prekinil in predčasno zaključil. S pomočjo policije in znanih jugoslovanskih fašistov je razgal nad stopetdeset volivnih upravičencev, ki so čakali, da oddajo svoj glas proti policajdemokratski listi in proglasil, da je policajdemokratska lista zmagala s 30 glasovi večine. Pri tej priliki je demokratska banda napadla duhovnika Radića. Proti temu nezakonitemu postopanju je vložen protest in se zahtevajo nove volitve. Ljudstvo je vsled demokratskega nasilstva ogorčeno.

+ Jugoslovanski odnosi napram Albaniji. Presbiri poroča iz Ženeve: Šef naše delegacije dr. Spalajković je dal dopisniku nekega pariškega lista intervju o naših od-

nosjih napram Albaniji, v katerem je izjavil: Neredi v Albaniji izvirajo iz mržnje in razdorov, ki obstajajo med različnimi albanskimi plemeni. Ta mržnja se še povečava vsled verske razdrojenosti. Severni Miriditi nikakor nečejo priznati obstoja vlade v Tirani in žele svoje neodvisne republike. Priznanje Albanije kot suverene države in priznanje albanske vlade sta dve različni vprašanji. Vprašanje mej posebno interesira našo državo. Temu vprašanju priznavamo edino kompetentnost konferenci in nikakor ne moremo pristati na meje iz leta 1913, ki nam jih je vsilila Avstrija. Z dotičnim ultimatom naših vojaških oblasti, ki imajo nalogo, da čuvajo našo mejo albanskih napadov, se hočemo samo braniti in se bomo tudi v bodočnosti branili.

Dnevne novice.

— Spominska svečanost za kraljem v Mariboru. LDU Maribor, 24. septembra 1921. Povodom štiridesetnevnice smrti Njegovega Velikanstva blagopokojnega kralja Petra se je danes dopoldne v stolni cerkvi vršil parastos, katerega je opravil knezoškof dr. Napotnik s številno asistenco. Svečanosti so prisostvovali načelniki vseh državnih in avtonomnih uradov, vojaške oblasti, mnogoštevilno uradništvo in častništvo in zelo mnogo občinstva. Cerkevna svečanost se je končala z državno himno »Bože pravde«.

— Umrl je 23. t. m. v Spodnji Šiški g. Ivan Plevelj, načelnik tamošnjega orlovskega odseka. Pogreb bo danes ob 4. uri popoldne iz Mavrerjeve ul. št. 213 iz Spodnje Šiške na pokopališče v Dravlj. Vrlemu delavcu naj sveti večna luč.

— Stalna katehetska služba se je na zadnji seji višj. šol. sveta ustanovila na deški ljudski šoli v Novem mestu.

— Posnemajte, ljubljanske čč. sestre Uršulinke so naročile za gojenke svojega učiteljskega večje število Dijaških koledarjev »Jugoslovanske Matice« in se z ozirom na blagi namen »Jugoslovanske Matice« odrekle dovoljenemu popustu! Apeliramo na vse srednješolske učiteljstvo, da tudi ono posnema č. Uršulinke in da propagira med dijaštvom »Dijaški koledar«!

— Izpremembe v osebju. Pri pokrajinski monopolni direkciji v Ljubljani so imenovani začasne praktikante: Hugon Beltram, računski praktikant pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani; Franc Zalar, gimnazijski abiturient; Božidar Slanović, absolvent srednje tehniške šole. — Dr. Fran Petek, ki je bil ob času plebiscita provizoren uradni zdravnik v Velikovcu in ki ga je ministrstvo za narodno zdravje pozneje v isti lastnosti premestilo v Slovenjgradec, se je tej službi odpovedal. — Absolvirani pravnik dr. Amon Šraj je sprejet za konceptnega praktikanta v pripravljajalno službo pokrajinske uprave za Slovenijo ter dodeljen v službovanje oddelku za notranje zadeve. — Avskultant dr. Ivan Pless v Mariboru se je službi odpovedal. — Peter Skasa, uradni sluga pri davčnem uradu v Slovenjgradcu je stalno upokojen. — Sodni sluga Franc Mešič, dodeljen kaznilnici v Mariboru je trajno upokojen.

— Jubilej starost novinarjev. Don Juraj Biankini slavi dne 4. oktobra svoj jubilej 50letnega novinarskega delovanja. Splitski novinarji bodo v čast svojemu doyenju priredili slavnosten banket.

— Errata corrige! V včerajšnjem podlistku »Boršnikove pesmi« je tiskarski škrat napravil pomoto, ki bistveno

kviri smisel. V 7. vrsti prvega odstavka mora stati mesto »pisatelja«, beseda »čitatelja«.

— Kakšne knjige izdaja Pribičević za Sole. V hrvatskih listih iz Bosne čitamo, da je Pribičević odobril čitanko za srednje šole, katere naslovni list je tiskan samo v cirilici. V njej so med drugimi tudi sledeči stavki: »Karlo, car avstrijski i kralj ugarski, naš je gospodar.« — »Dunav, največa reka u monarhiji, teče pored Beča i Budim-Pešte.« — »Za carice Marije Teresije sagradile se mnoge škole.« — »Dajem život i krv za cara.« — »Nj. c. i. kr. Ap. Veličanstvo« itd. — Knjigo je odobril Pribičević in basta! Ona je vzgojna v državotvornem smislu!

— Vpisovanje na dunajskem vseučilišču. (Izvirna brzojavka.) Vpisovanje inozemskih dijakov na dunajskem vseučilišču se vrši od 10.—15. oktobra. Radi pomanjkanja učnih sredstev v anatomiji se v prvi letnik medicinske fakultete ne bo sprejelo več kot 400 dijakov in se radi tega sprejem dijakov za poletni semester ne more jamčiti.

— Otvoritev telefonskih uradov. Kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Zagrebu naznanja, da se je otvorila telefonska centrala pri poštah in brzojavnih uradih v Glini in Topuskom v Zagrebski županiji, pri poštah in brzojavnem uradu Vignomost pa javna govorilnica za krajevni in medkrajevni promet.

— Opustitev poštne nabiralnice Lastnič. Poštna nabiralnica Lastnič, ki je bila podrejena poštному uradu v Podčetrtku, je prenehala poslovati, obenem pa so zaradi tega prešli kraji Lastnič, Brezovci in Polje v področje nabiralnice v Sedlarjevem.

— Aretiran mednarodni slepar. Kakor poročajo listi, je pariška policija, obveščena po dunajskem redarskem uradu, tam aretirala trgovca Edvarda Lebičkega, ki je s ponarejenimi naročilnimi listi pariških trgovin za mnogo milijonov ogoljufal mnogo dunajskih trdk. Zaeno z njim je bil aretiran njegov pomagač, carinski revident Hoffman.

— Morilec žene in otroka obsojen na vislice. Iz Maribora poročajo: Porotna razprava proti morilecu — Karlu Živko — se je začela včeraj 24. t. m. ob 8. uri zvečer. Porotniki so se izjavili z 8 glasovi, da je kriv umora žene, glede umora otroka pa so izrekli z 13 glasovi, da ni kriv. Živko je izjavil, da je nedolžen. Senat je na podlagi krivdoreka porotnikov obsodil Živka na smrt na vešalih.

— Iz Tržica. Pretekli petek 23. sept. popoldne ob 6. uri so se vršile volitve v krajni šolski svet za Tržico, v katerega volijo tri občine: Tržič, Lom in Kovor. Zmagali so na celi črti zavedni pristaši SLS. Za Tržič trije: Majersič Janez, Slapar Martin in Primožič Avgust; za Lom so volili enega zastopnika in izvoljen je župan Ignacij Meglič, vsa hvala vreden somišljenik SLS; za Kovor je bil izvoljen tudi župan Golmajer, naš pristaša. Tako so torej socialisti z JDS vred sijajno pogoreli: Stegnar Roka, Klotfar in Jerman. Socialisti, ki se še vedno veže z JDS, ali nič ne berete časopisov, da je JDS že čisto pri koncu? Pred volitvami je izustil par kritičnih besed nepozabni Sajo in rekkel, da vsaka občina voli zase svoje zastopnike v kraj. šol. svet, ne pa da bi n. pr. iz Loma odborniki volili tudi zastopnike iz Tržica v kraj. šolski svet. A zavedni Lomljani odgovore: »Le-ta nam diktiral ne bo! Čemu ste nas vabili v Tržič k volitvam?« Vsa hvala Vam, zavednim lomskim odbornikom! Strašno so se jezili nad rezultatom teh volitev liberalci in socialisti. Jelene JDS-ar je celo protestiral v imenu »Gospodarske (!) stranke« in hitro mu je sledil liberalni socialist Snaj in v imenu JSDS protestiral, češ da ni v kraj. šol. svetu nobenega zastopnika delavcev; revež je v svoji razburjenosti pozabil, da on sploh ni zastopnik delavcev in da sta že dva zastopnika delavcev izvoljena v kraj. šol. svet od strani SLS: Majersič in Slapar. Ubogi liberalci in socialisti — le še kakoga protesta ste zmogli! Župan Lončar je tudi podarjal misel, da naj si Lomljani sami sezidajo šolo, da ne bo tržiška šola za otroke iz Loma! Morebiti bo g. župan rad pošiljal svoje otroke v Lom v šolo! Sicer pa vemo, da vsi ti protesti izvirajo iz gole jeze, ker so pogoreli JDS in JSDS. Prosimo, da bi si obe te stranki preskrbele original ali vsaj posnetek one slike izza obč. volitev, le naslov naj popravi tako-le: JDS gori, JSDS pa nima poguma jo gasiti! Torej zdravo!

— Iz Kovorja pri Tržicu. V četrtek zvečer 22. sept. je bil v vasi Brezje pri Kovorju obstrljen Janez Ovsenek. Obstrlil ga je Franc Miklavčič, po domače Smrekarjev št. 9, katerega so orožniki že vjeli. Prišel je zvečer okrog 8. ure krasti hrške k posestniku Kokalju, p. d. Markove in jih res odnesel veliko vrečo v bližnji gozd. Ko je Kokaj zvedel, da mu je ukradeno sadje, je to povedal Janezu Ovsenku, ki je šel takoj zasledovati tatu. Okrog pol 10. zvečer je prišel tat z vojaško puško po ono vrečo hršk. Blizu tam je ležal Janez Ovsenek, nevede, da je v bližini dotična vreča spravljena. Ko pride tat Franc Miklavčič tja, reče Ovsenek, kdo da hodi tam okrog. In ko vstane, ga med tem že Fr. Miklavčič s puško ustrelil. K sreči je šla krogla na desni strani prsi skozi in je veliko upanje, da Janez Ovsenek še ozdravi, kar mu iz celega srca želimo.

— Osebnosti s pošte. Za poštarja v Selah nad Skofjo Loko je imenovan poštni adjunkt Redolf Murmayer. Poštni aspirantki Ljudmila Kržnikovi je podeljeno odpravniki mesto v Dragatušu.

Premeščeni so: v območje poštnega ravnateljstva Sarajeva poštni oficiant Francišek Zekelj od poštnega urada Maribor 1, poštni oficiantke Amalija Roberjeva od poštnega urada Maribor 1, Gabrijela Primarjeva od poštnega urada Ljubljana 1, Marija Ribičeva in Suzana Kogojeva od poštnega urada Celje, Antonija Tavčeljova od poštnega urada v Grobelnem in Anica Kurentova od poštnega urada v Brežicah; v področje poštnega ravnateljstva Veliki Bečkerek poštni adjunkt Vekoslav Jelenc od poštnega urada v Ptuj; poštar Hinko Haš z Bizeljkega v Medvedu, poštar Rupert Trač iz Maribora v Zidani most, poštni oficiantke Herma Radolčeva iz Celja v Ljubljano, Angela Gorančeva iz Krškega v Celje, poštni

ga Čepovanci ljubili, so pokazali o priliki, ko je imel v Čepovanu s prof. Berbučem shod; ves dan so neprenehoma pritrkavali v zvoniku in streljali z mošnjari, kot bi bil prišel škof v vas. — V Šempasu je zelo zgledno deloval v dušnem pastirstvu, za kar ga je nadškof imenoval duhovn. svetnikom. Pa tudi njegovo politično delovanje kot poslanec in obč. starešina je bilo zelo koristno za šempasko občino. Ustanovil je ondi poleg drugega zelo koristno zavarovalnico za govejo živino, kateri je bil ves čas svojega bivanja v Šempasu predsednik.

To so nekatere strani njegovega delovanja. Pa niso samo te, udeleževal se je v svojih prostih urah še na drugih poljih. Tako je bil n. pr. tudi pisatelj, podlistkar, člankar, celo — pesnik. Že na gimnaziji so imeli dijaki svoj literarni klub, kateremu je predsedoval Zevec. Grča je takrat poskusil s pesnitvami. Še sedaj hrani svoje mladeniške proizvode, spisane v majhni knjižici, vezani v pergament. Ko jih je nekoč pokazal svojemu rajnemu prijatelju pesniku Simonu Gregorčiču, mu je napisal Simon na prvo stran sledeče verzice:

»Saprament —
zvezal si jih v pergament;
v oslovski koži —
še mnogo takih zloži!« —

Pozneje je pisal v domačih goriških listih in časnikih, včasih tudi v ljubljanskih. Zadnji svoj spis je priobčil v 32. letu. Dom in Sveta (D. i. S. 1919. št. 3—6, str. 153

squ.) pod naslovom: Pozabljen biser slovenskega slovstva. Zanimal se je in se zanima še sedaj za vse panoge literature, le da sedaj vsled oslavljenja vida žal ne more več veliko čitati in pisati.

Ne smem pozabiti omeniti tudi tega, da je bil na Goriškem daleč na okoli znan homeopat. Vsak dan je imel polno obiskovalcev, ki so prihajali prositi ga zdravi svojimi domačim. Sicer jih je vedno odganjal in jim svetoval, naj gredo k zdravnikom v Gorico, pa so mu odgovarjali: saj smo bili — pa nič ne pomaga!

Je večkratni ustanovnik Šolskega doma v Gorici, soudeležnik pri Centralni posojilnici in Narodni tiskarni v Gorici — pri zavodih, ki veliko pomenijo za goriške Slovence! Ni čuda, da so ga zbok njegove požrtvovalne delavnosti, njegove dobrotljivosti in radodarnosti ter njegove plemenite ljubezni do Slovencev in posebno do kmeta, vzljubili po vsem Goriškem, zlasti še ondi, kjer je služboval in da ga še sedaj hranijo vsi v častnem in prijetnem spominu. Tudi presv. nadškof dr. Sedej se ga, e vnovič spomni — saj sta nemalo časa skupaj delovala — in ga je imenoval ob priliki zlata maše svojim konzistorijalnim svetnikom. Vsled naklonjenosti njegovih častilcev je podedoval po pokojnem županu pl. Monariju v Šempasu precejšnjo posestvo s hišo vred, ki jo je popravil in priredil zase za stanovanje. Gotovo je nameraval po upokojitvi (l. 1915) večer svojega življenja preživeti v Šempasu, da ni prišla vojna in razmere, ki so ga prisilile, da se

je preselil v avgustu 1916 v svobodno Jugoslavijo, katero je z vsem navdušenjem pozdravil, tam pa prodal svoje premoženje.

Naselil se je v Šenčurju pri svojih sorodnikih, da bi se blizu rojstne vasi zopet navzil domačega zraka, ki ga je kot otrok zadihal in da bi se oddahnil od trudapolnega dela v zasluženem pokoju. A tudi tu ni miroval in ne miruje. Osnovalec je precej pri prihodu v Kranju Pomožni odbor za goriške begunce in otrl marsikateremu obubošanemu nesrečnemu obupne solze. Sedaj po vojni pa pridno pomaga pri dušnem pastirstvu v obsežni šenčurski fari in se kot navdušen Jugoslovane z enako vnemo kot nekdanj zanimala za politično življenje v domači občini. Ne tlači ga peza 75 let, čil je, čvrst in zdrav, naravnost mladeniško obrnjen. S svojim zdravim humorjem in vedno veselim obrazom, s pridnostjo in požrtvovalnostjo ter tudi z raznimi podporami si je mahoma pridobil ljudi tudi tu. Vse ga ljubi in spoštuje, dobrega Planavškovega gospoda ali gospoda svetnika-begunca.

Danes obhaja Ti, blagi zlatomašnik, svoj veliki zlati jubilej! Kako se radujemo Tvojega venčanega slavlja — slavlja Tvojih petdesetih svečeniških let! In kako tudi ne! Koliko vrst dušnih in telesnih del usmiljenja si v petdesetih letih posejal po hišah in družinah, po domovini in med narod, da so — od nebes blagoslovljena — rastle in rodila sad! Naj rastejo in rode še naprej — Bogu v čast, narodu v korist, Tebi v večno srečo!

oficiant Mirko Hočvar iz Ljubljane v Celje, poštne oficiantke Anka Pirčeva iz Zidanega mostu v Ljubljani, Franciška Vrtančičova iz Litije v Maribor, Jakobina Kolbetova iz Ljubljane v Celje. — Poštni službi so se odpovedali poštni praktikanke: Janko Prodink, Mihael Valenčič in Vlado Gregorič. — V seznam čakalcev je vpisana poštna odpravnica Marija Kržišnikova od poštne urada v Dragatušu. — Začasno je upokojena Jakobina Zebretova pri poštne uradu v Radovljici. — Trajno sta vpokojeni: poštarica Marija Hoffmanova pri poštne uradu Sv. Peter v Savinjski dolini in poštna adjunktinja Matilda Kršperjeva pri poštne uradu Šmarje pri Jelšah. — Umrl je poštar Janko Praprotnik pri poštne uradu v Strnišču.

— 13letni požigalec. V Orleansu so praznovali veliko svečanost, odkritje spomenika otrokom, ki so padli kot žrtve vojne. Za časa svečanosti je v županovi hiši nenadoma izbruhnil požar, ki je popolnoma uničil hišo. Dognalo se je, da je zažgal 13letni županov pastir, ki je bil užljen, ker ga niso pustili na svečanost.

— Poizvedba. Po poštni nakaznici sem dobil 700 K (175 din.), ki ji je odposlala Louisa Pallier iz Gradca. Denar je oddan v Ljubljani na pošti. Ker ni natančnejšega naslova in mi ni znano, za kaj mi je denar poslan, prosim pošljateljico, da mi sporoči svoj naslov. Dr. Vladislav Pegan, odvetnik v Ljubljani.

— Vlomi na Rovah. Posestniku Janezu Jermanu iz Rov je bila ukradena v podstrežju večja množina denarja.

— Kaj dela žganje. L. Bečan in Peter Kumar sta bila v Dolnicah žganje. Ko sta šla proti Dravljam domov, sta se sprla in stepla. Bečana je sunil Kumar z nožem v levo ramo, Kumarja je pa Bečan tudi precej poškodoval.

Ljubljanske novice.

lj Umrl je v petek dopoldne vsled griže v ljubljanski javni bolnici 19letni trgovski vajenec Alojz Presnik iz znane narodne rodbine Presnikove na Zdolah pri Brežicah. Večni mir duši pokojnega mladega mladeniča, težko prizadeti rodbini pa naše sožalje.

lj Somišljeniki! Opozarjamo Vas na prvo javno prireditev »Organizacije javnih nameščenec, somišljenikov SLŠ«, ki se vrši v soboto, dne 1. oktobra t. l. v veliki dvorani hotela Union in ki obeta biti ena najbolj družabnih, resnično ljudskih priredb. Zeleti bi bilo, da se te prireditve vsi naši somišljeniki mnogobrojno udeležijo. V kolikor smo obveščeni, objavi omenjena organizacija tekoni prihodnjega tedna natančen vspeled potom časopisja.

lj Fevska zveza. Odborova seja v torek 27. t. m. točno ob 5. uri pop. v Ljubljani (Ljudski dom). Ker so na dnevnem redu važne in nujne zadeve, prosim odbornike, da se je zanesljivo polnoštevilno udeležijo. — Tajnik.

lj Katehetje meščanskih in ljudskih šol v ljubljanskih mestnih župnijah imajo svojo obligatno konferenco v torek, 27. t. m. v semeniški dvorani. Začetek točno ob 17. uri.

lj Prvo skupščino v novem šolskem letu imajo člani »Društva slovenskih katehetov« prihodnjo sredo, dne 28. sept., ob petih dopoldne v posvetovalnici K. T. D. — Spored: Razvrstitev mladine ljubljanskih šol za prejem sv. zakramentov; razgovor o pripravi za občni zbor kateh. društva; slučajnosti.

lj Kolo jugoslov. sester ima svojo izredno sejo v ponedeljek 26. t. m. ob 5. uri v risalnici Mladike. Udeležite se polnoštevilno! — Predsedstvo.

lj Cvetoča jesen. Od več strani se poroča o cvetočih jablanah. Med sadeži, ki je sicer bolj redek, je posejano lepo cvetje. Tako jablano so ljubljanski izletniki lahko videli ob cesti na Ježico, v Šmartnem pod Šmarno goro in drugod. Nekaj neznane je pa, da se je na jesen zmotilo tudi kostanjevo drevo. Kdor hoče videti lepe, košate smrekce konstanjevega cvetja, naj gre na izprehod v Rožno dolino. Tam na vrtiču za prvimi hišami ob cesti v Rožno dolino bo videl polovico drevesa, ki je obrnjena proti jugozapadu, vso posuto z bujnimi kopicami cvetja. Res, redka prikazen... Kostanj je bil izgubil vsled vročine in suše pomladno zelenje in listje (ne pa sadeža), pa se je na jesen odel z novo pomladjo.

lj Krompir za mesto Ljubljana. Ker se vrši dovoz krompirja na dom zelo počasi vsled ogromnih naročil, se opozarja, da pridejo lahko v ponedeljek in torek, dne 26. in 27. septembra t. l. vse stranke z začetno črko A, B in C iskati same krompir v skladišče na Poljanski cesti št. 15. Krompir določa stranke na Poljanski cesti brez posebne nakazila in sicer množino, ki so jo prijavile. Krompir se plača pri prevzemu. Stranke se prosijo, naj kolikor mogoče same pridejo prevzeti krompir, da razbremenijo dovoz krompirja na dom. Krompir se bo oddajal od 8. do 11. in od pol 2. do 5. ure popoldne.

lj Karambol. Rafael Stučec je na križišču Erjavčeve in Bleiweisove ceste tako hitro vozil, da je zadel v avtomobil, s katerim se je vozil g. dr. Baltič. Poškodoval se ni nihče.

lj Splasil se je konj Karuzarja, ko je ta nakladal železo na Verovškovem dvorišču. Konj je dirjal po Gosposvetki cesti in je podrl kanale. Pri sodišču je bil Luznar oproščen, ker ni mogel vedeti, da se bo konj splasil.

lj Boj med Predovičevimi in Popovičevimi uslužbenci. Predovičevi in Popovičevi uslužbenci so nekoga dne nakladali prešiče. Popovičevi so vzeli težko desko za nakladanje prešičev, to je pa razjezilo Predovičevega hlapca Jožeta Oreškoviča tako, da je skočil na desko in je malo manjkalo, da niso bili polomljeni prsti Avblja, katerega je to seveda ujezilo in pričela sta se ruvati. Oreškovič je klical: »Bom vse poklal! Vse bom poklal!« Oreškovič in Avbelj sta padla na tla. Popovičev poslovodja Vinko Dolinšek je potegnil z Avblja Oreškoviča, ta je pa zagrabil desko in jo trikrat zavil, hoteč ga udariti po glavi. Dolinšek je prestregel udarce z levo roko in je bil poškodovan. 12 do 13 dni ga je bolela roka. »Ali zahtevate kaj za bolečine?« ga je vprašal g. okrajni sodnik Premerstein. »Ne zahtevam nič, saj je revež, ki ni nič«, se je glasil odgovor. Sodnik je obsodil Dolinška na 3 dni zapor.

lj Samolastno in namenoma odtrgal je pečat dne 28. julija 1921 na aparatu za izdelovanje sodavice sodavčar Emil More. Finančni kontrolni organ g. Jakob Mesojednik je ugotovil, da je More pričel izdelovati sodavico 1 uro pred prijavljenim rokom. Deželno sodišče je obsodilo zato Moreta na 150 dinarjev denarne globe.

lj Drag »cigan«. Jože Dolinar iz Kozarij je privozil 25. julija z vozom čez frančiškanski most. Ko je službovali policijski stražnik France Tomše videl, da je vozil Dolinar neprevidno, ga je opozoril, naj previdno vozi. Ker je Dolinar godrnjal, je Tomše zahteval, naj se legitimira in ker je Dolinar odgovoril, da nima imena, mu je Tomše napovedal aretacijo, toda Dolinar je hotel voziti naprej. Tomše mu je nato vzel vajeti in jih izročil postreščku Antonu Kosmaču, toda v Knaflovi ulici je hotel vzeti postreščku vajeti, vsled česar ga je prijel stražnik Tomše za roko in mu rekel, naj miruje. Dolinar je nato rekel Tomšetu: »Prokleti cigan!« Deželno sodišče je prisodilo za to Tomšetu 500 dinarjev denarne globe.

lj »Demonstracija pa takle« 10letni raznašalec »Slovenec«, Tonček, nam poroča: Včeraj zvečer se je na poziv, napeljen na Pošti, zbralo kakih 100 mladih ljudi, akademikov in drugih s sokolskimi znaki pred Mestnim domom, kjer je nekaj govornikov izražalo svoje ogorčenje nad neko »narodno sramoto«, o kateri Tonček ni mogel ničesar natančnejšega izvedeti. Nato se je vršil demonstracijski obhod, ki se ga je udeležilo okoli 50 mladeničev, kričočih, kakor je to navada. Nekaj govornikov je pred Pošto napovedal najostrejši boj klerikalcem, na kar se je enemu policistu posrečilo demonstrante pregovoriti, da se podajo spat. — Tonček je bil potem doma osemurjan, ker je prišel prepozno na večerjo.

Koroške zadeve.

Poziv na Korošce je izdal »Deutscher Schulverein«, ki pravi med drugim: »Korošci! Uresničite misel narodnega edinstva predvsem v svoji domovinski deželi!« — To se pravi v pozivu Schulvereina z drugimi besedami: Koroški Nemci in nemčurji, podvzajte se, da čimprej z vsemi mogočimi sredstvi zatrete slovenski življenj in dovedete popolnoma pomemčeno Koroško v naročje skupne matere Germanije. Zato pravi oklic, da se bore za pravico samoodločbe, za dragi materni jezik, za nemško šolo. »Zato se moramo tudi v prihodnje bojevati proti odvzetju pravic in poniževanju pod tujim gospostvom koprnečih bratov.«

Umevno je, da se je vrjel Deutscher Schulverein z vsilo silo ravno na Koroško in baš ob obletnici nesrečnega plebiscita. — Značilno je pa, da piše v ravnosti številki uradna Celovčanka prav toplo za združitev z Nemčijo. Ni torej treba misliti, da ta ideja med Nemci počiva ali spi. Nasprotno, prav živa je, le da pojo Nemci to preljudbo pesmico iz zunanje političnih nagibov bolj piano, zato pa ničmanj unisono.

»Jugoslovansko rovarjenje na Koroškem« je naslov poročila v 206. števil. Klagenfurter Ztg., v katerem poroča o neki organizaciji vseh koroških Slovencev v kraljevini SHS, ki naj se peča poglobitvo z irendentom. Pravi, da se podpira ta organizacija iz vladnih sredstev. Dalje stoji v tem poročilu, da se pripravila ves slovenski narod na spomin obletnice 10. oktobra radi zgubljene Koroške. Pomenljiv je v tem sestavku ta-le stavek: Koroška slovenska stranka, ki je poslala dva poslanca v koroški deželni zbor, je poskusila sicer silne napore, da bi okrepila svojo mlado organizacijo. Prihodnje volitve pa bodo podale dokaz o njenem počasnem a neprestanem razpadanju. Končno pa pravi dopisnik, da se je v novejšem času zopet pričelo s prirejanjem iger in večernih zabav, ki jih okrajna glavarstva redno dovoljujejo, a na teh prireditvah da se ščuje proti avstrijski državi. — Kakor se vidi, se Slovenci vendar le še gibljejo. — Vse ostalo je pa seveda laž, kajti, kdo bo verjel bajko o ščuvanju proti Avstriji, in da bi to trpela koroška oblast, ne glede na to, da skrbi že »Heimatdienst« sam, da se vsakemu, ki le zine, zamaše usta. Očividni namen teh lansiranih vesti je le, prikriti pomemčevalno delovanje koroških Nemcev in lastne priprave za proslavo 10. oktobra. Za ta dan že sedaj groze Slovincem.

Napadalca na poslanca Poljanca — še vlada v Celovcu do danes ne more izslediti. Poslanec je bil — kakor znano — v vlaku napaden. Napadalca je poznal in ga sam imenoma imenoval. Napad je seveda deželna vlada »najostreje obsodila«, za storilec pa še-le pozveduje. To pa ni nič čudnega, ker tudi napadalec na dekana Limpla niso — hoteli izslediti. Koroška justica.

Katoliški vestnik.

Občni zbor Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo.

14. t. m. se je vršil v semeniški dvorani občni zbor Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo. Dvorana je bila polna udeležencev predvsem organizatorjev z dežele, ki so ravno dovršili cerkvenoglasbeni tečaj. Društveni predsednik g. konz. svetnik P. Hugolin Sattner je otvoril občni zbor s kratkim nagovorom, v katerem je poudaril, da je društvenemu odboru potekla triletna doba in ima zato dolžnost, da poda poročilo o svojem delovanju. Nato so sledila poročila posameznih odborov.

Tajnik Fr. Zabret najprej splošno poroča o razvoju cerkvene glasbe v naši škofiji v zadnjih treh letih. Kljub draginji se je cerkvenoglasbena literatura pomnožila za lepo število dobrih, moderno in v cerkvenem duhu pisanih del, na drugi strani pa organizatorji po deželi vključujejo boj za svoj obstanek po večini vneto vadijo cerkvene zbornice, v katerih umevanje za moderno se izražajoče skladbe očividno napreduje. — Težko breme za Cecilijino društvo sta orgljarska šola in glasilo Cerkevni glasbenik. Društvo se zaveda njunega pomena za napredek cerkvene glasbe v Sloveniji, zato je vključil skoro nepremostljivim težavam oboje vzdrževalo. Orgljarska šola skrbi za dober cerkvenoglasbeno izveščani naraščaj na naših korih, Cerkevni glasbenik pa ima veliko nalogo, da s poukom in glasbeno prilogo vzdržuje

cerkveno pesem na Slovenskem vedno na višku in skrbi, da cerkvena glasba ne zaostaja za svetno. Letos je priredilo društvo za organizatorje dvo-dnevni cerkveno glasbeni tečaj, ki je štel nad 70 zelo marljivih udeležencev.

Tekoče glasbene zadeve je društvo obravnavalo v sejah, ki so se vršile po potrebi večkrat na leto.

Vodja orgljarske šole prof. Sianko Premrl poroča o orgljarski šoli. Iz poročila povzemamo med drugim, da je bilo v šolskem letu 1918—19 vpisanih 14 učencev, v letu 1919—20 21 učencev, v letu 1920—21 16 učencev. Dovolilo je šola v tem času 15 učencev. Poleg glasbenih predmetov se je poučevalo zlasti tudi knjigovodstvo in zadržno poslovanje; to pa iz tega namena, da si morejo organizatorji s knjigovodskim delom po raznih zadržah in uradih izboljšati svoj gnotni položaj.

Blagajniško poročilo, ki ga je podal msgr. Dostal, izkazuje za društvo precej obtežen primanjkljaj, ker orgljarska šola in Cerkevni glasbenik pomenjata precejšnje breme.

Nato sledi volitev odbora: Izvoljen je bil po vzkliku prejšnji odbor s predsednikom g. konz. svetnikom P. H. Sattnerjem, izveščaj g. kanonika Ferjančiča, ki se radi oddaljenosti ne more udeleževati sej in je bil namesto njega izvoljen g. Zdešar. regens chori pri sv. Petru v Ljubljani.

Pri slučajnostih je bil sprejet predlog msgr. Steska, da naj se še naprej pridno zbirajo podatki o zgodovini orgelj v naši škofiji in da se naj nabira material za zgodovino našega cerkvenega petja v prejšnjih časih. Podatki naj se pošiljajo uredništvu Cerkevne glasbenika.

Navzoči štajarski organizatorji izrazijo željo, naj bi se tudi na štajarskem poživilo cerkvenoglasbeno delovanje. Sklene se stopiti v stik z mero-dajnimi župljanji v lavantinski škofiji, da se prihodnje leto priredi v Celju cerkvenoglasbeni tečaj. G. kanonik dr. Kimovec priporoča, naj se tudi na štajarskem razširi Pevska zveza, kar bo tudi na cerkveno-glasbeno življenje dobro vplivalo.

Občni zbor se je zaključil z obširno debato o silno slabem gnotnem stanju organizatorjev. Sklene se, da naj organizatorji vse tozadevne priporočbe in navsote pošiljajo knezoškofijskemu ordinariatu, ki po posebni v ta namen sestavljeni komisiji vsej stvari posveča veliko pozornost.

c Shod II. vnanje Mar. kongregacije pri uršulinkah bo v nedeljo 25. septembra pop. točno ob 2. uri.

Prosveta.

pr Francoska vladnica. Prvi letnik. Dr. Fr. Sturm. Ta knjiga izide zanesljivo sredi oktobra. Založništvo bo prve polje razposlalo te dni vsem gg. strokovnim učiteljem, da se seznanijo z metodo dr. Sturmove knjige. Gg. profesorje, ki poučujejo francoščino, prosimo, da zahtevajo pole v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

pr Goriška Matica. Klub »Soča« naznanja, da je prevzel poverništvo »Goriške Matice«, ki izda za leto 1922 bogato ilustriran koledar z mnogimi slikami naših kulturnih in političnih delavcev minullega in sedanjega časa, slike naših pesnikov, pisateljev, glasbenikov, politikov, poslancev, pokrajinskih slik itd. Glave posameznih mesecev bodo krasile risbe znanega goriškega umetnika A. Bu-oika. Na prvi strani bo krasna risba, ki bo izražala geslo: Bodi zdrava, domovina! — Naši pesniki in pisatelji bodo v koledarju skoro polnoštevilno zastopani s svojimi duševnimi proizvodi. S koledarjem izda »Goriška Matica« povest »Naši ljudje« izpod peresa dr. Alojzija Remca in »Gorske pravljice« dr. Jožeta Lovrenčiča. Motivi obeh knjig so vzeti iz Primorja. Cena vsem trem knjigam znaša 5 lir, za trdo vezan koledar naj se doda še 2 liri. Cena je zelo nizka, vsled česar vabimo vse ljubitelje naše knjige in vse, katerim je na srcu kulturni napredek našega naroda v Italiji, da knjige naroče, ter tako podprejo »Goriško Matico«, ki postane brezdvomno važno kulturno podjetje v Juljski Benečiji. Namesto lire se more poslati 46 oziroma 65 kron na Klub »Soča«, Bethovnova ulica št. 15.

pr »Krijesec«. Po kratkem presledku bo 15. oktobra zopet izšla 1. številka V. letnika priljubljenega omladinskega časopisa »Krijesec«. Prinašal bo zabavne in poučne članke najboljših domačih in tujih avtorjev in bo bogato ilustriran od 8. Santla. Od raznih rubrik bo predvsem zanimiva ona za propagando naših narodnih navad in običajev. Glavni urednik lista je dr. Velimir Deželic. Cena poedinim številkam »Krijesec« je 1 dinar. Polletna naročnina 5 dinarjev, malenkostna vsota, ki jo lahko vsakdo utrpi. Pošilja se na naslov: »Krijesec, Zagreb, Kaptol 29. — Toplo priporočamo posebno naši omladini, da se seznani s smernicami hrvatskih tovarišev.

Orlovski vestnik.

Vsem okrožjem! Vodstvena seja O. Z. se vrši 23. oktobra 1921 ob 8. uri jutraj v Ljubljani. Obenem se vrši prvi občni zbor Jugoslovanske Orlovske zveze. Delegati okrožij morajo imeti za ta občni zbor od vsakega odseka potrdilo.

Ljubljanskim in bližnjim odsekom: Dne 23. sept. 1921 je umrl načelnik šišenskega odseka in vaditelj O. Z. br. Ivan Plevelj. Pogreb se vrši danes (v nedeljo) popoldne ob 4. uri iz Maverjeve ulice 213 v Spodnji šiški na pokopališče v Dravljah. Bratski odseki naj se udeležijo pogreba vrliga brata v obilnem številu in z zastavo.

Orlice ljubljanskih in bližnjih krožkov naj se udeležijo pogreba br. Ivana Plevelja v navadnih oblekah.

Ustanovni občni zbor Jugoslovanske orlovske zveze bo v nedeljo 23. oktobra 1921 ob 11. uri dopoldne v Jugoslovanski tiskarni (III. naistr.). Delegati se morajo izkazati s pisnimim pooblastilom.

Orel Ljubljana M. O. opozarja svoje člane, da je prišel z redno telovadbo. Prihajajo telovadna ura je v ponedeljek 26. t. m. ob 8. uri zvečer na učiteljsko. Istotam se sprejemajo tudi novi člani. — Bog živi!

Gospodarstvo.

BORZA.

Curih, 24. sept. Devize: Berlin 5.32, Holandija 184.25, Newyork 580, London 21.65, Pariz 41.40, Milan 24, Praga 6.40, Budimpešta 0.85, Zagreb 2.50, Bukarešta 5, Varšava 0.13, Dunaj 0.50.

g Nov ruski denar. Iz Moskve poročajo: Sovjet ljudskih komisarjev je sklenil izdati nov denar z napisom: En rubelj je 10.000 prejšnjih rubljev.

g Dobava 10.000 kg svinjske masti. Koman-da Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 10. oktobra t. l. pri intencijati Dravske divizijske oblasti v Ljubljani pismena oферtalna licitacija za nakup 10.000 kg čiste svinjske masti. Oglas s podrobnjšimi podatki je interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

g Obiskovalcem poljedelske razstave v Štupu in v Aleksandrovu (Zupa). Ministrstvo ssoobrčaja je dovolilo vsem obiskovalcem poljedelske razstave v Štupu in v Aleksandrovu polovično ceno na vseh železnih in parobrodih. Razstavo priredi »Srpsko Poljoprivredno Društvo« in sicer v Štupu 9. in 10. oktobra, v Aleksandrovu pa 1., 2., 3. in 4. oktobra. Tudi za razstavljene predmete je znižana prevoznina za 50 odstotkov. Te ugodnosti veljajo za Štip od 6. do 14. oktobra, za Aleksandrov od 28. sept. do 6. oktobra. Zeleti je, da se teh razstav naši poljedelci v čim večjem številu udeležijo. Za razstavo v Štupu namenjene predmete je pošiljati v Velez državnemu okružnemu ekonomu, ki jih bo dirigiral v Štip.

g Varnost denarja, vloženega v državno investicijsko posojilo, je nesporna. Zajemčena je s pogodbo med državo in sindikatom denarnih zavodov. Prejšnje notranje posojilo v bonih s 6 odstotnim obrestovanjem je bilo razpisano na podlagi pogojev, ki jih je določil tedanji finančni minister, medtem ko je sedanje 7 odstotno investicijsko posojilo razpisano na podlagi pogojev, ki sta jih sporazumno določila sindikat denarnih zavodov in finančni minister. S posebnim zakonom je določeno, da se posojilo pred desetimi leti ne more konvertirati, niti se ne more znižati obrestna mera. V slučaju, da se posojilo po preteku 10 let konvertira, se mora imeteljem obveznic ponuditi izplačilo v nominalnem iznosu. Posojilo zavarovano s hipoteko, potrebna vsota za obresti in amortizacijo se bo stavila vsako leto v državni proračun, za pokritje pa bodo služili predvsem dohodki investicijskih objektov. Posojilo se bo rabilo samo za produktivne namene, kar bo velik korak k preporodu našega narodnega gospodarstva. Obveznice investicijskega posojila uživajo pupilarno varnost in se morejo polagati kot kavcije ter uporabljati za fonde, ustanove, depozite pri vseh javnih blagajnah in zasebnih podjetjih. Obveznice se morejo lombardirati pri Narodni banki po zelo ugodnih pogojih ter so proste vseh sedanjih in bodočih davkov in doklad, kakor tudi vseh kolkovin in pristojbin. Za kontrolo porabe tega posojila se bo izvolil poseben parlamentarni odbor. Obveznice bodo opremljene s kuponsko polo. Prvi kupon zapade dne 15. marca 1922, obrestni pa teko od 15. septembra t. l. Podpisovalci podpišejo pri poljubnem denarnem zavodu prijavnico ter vplačajo takoj podpisano vsoto v gotovini, zakar dobe od denarnega zavoda začasno potrdilo, ki se bo po pretečenem podpisovalnem roku zamenjalo z obveznico. Varnost denarja, vloženega v novo državno investicijsko posojilo, je torej popolna, kakor je že razvidno iz zgoraj navedenih podatkov. Rok za podpisovanje poteče s koncem tega meseca, na kar opozarjamo vse, da ne zamade ugodne prilike.

g Ljubljanski trg. Preskrba z govejim mesom je ugodno urejena s tem, da si revnejši sloji nabavijo na ljudski stojnici, na stojnici centralne vnovčevalnice in stojnici Marčan-Toni, vse tri na Vodnikovem trgu, dobro goveje meso po 20 do 24 K kg. Slanine na trgu silno primanjkuje, ker je eksportna cena prasičim tako visoka, da je za naš trg nedosežna. Maksimalna cena slanini 58 K trebusna, 64 K riba in sal. Na trg prihajajo le manjše količine slabega domačega špeha. Za mesto Ljubljano bo nabavil mestni magistrat v najkrajšem času zadostne količine zajamčeno čiste svinjske masti po ugodni ceni, in mast v manjših množinah razprodajal. — Glede mesnih izdelkov se bo Ljubljana v kratkem osamosvojila. Vrhnjska tovarna konserv prenese svoj paviljon iz ljubljanskega sejma na Vodnikov trg ter se je zavezala na tem paviljonu preskrbovati Ljubljano z najboljšimi mesnimi konservami itd. po znižanih cenah. Tovarna namerava izdelovati tako množino tega blaga po čistem vzorcu in s čiškim personalom, da bo zadostovala za celo Kranjsko. Če bo blago boljše kakovosti, se bomo s tem podjetjem in s podjetjem centralne vnovčevalnice, ki se nahaja v razvoju, oprostili tujih firm ter se bo ustvarila zdrava konkurenca. Paviljon vrhnjske tovarne bo cel dan odprt. — Glede krompirja za Ljubljano je akcija v polnem teku in smemo upati, da spravimo do konca oktobra zadostne množine krompirja v Ljubljano ter si bo mestni magistrat nabavil tudi lahko nekaj zaloge za zimo za revnejše sloje. Primanjkuje pa mestnemu magistratu primernega velikega skladišča za shranjevanje čez zimo. Ponudbe takih skladišč bi bile jako dobrodošle. — Dela za mestno mlekarstvo se sedaj dovršena in prične mlekarne poslovati pričetkom meseca oktobra. O podrobnostih bo občinstvo v posebnih notici obveščeno.

g Narodne banke (National Banks) v Združenih državah. Pri nas imamo sedaj le eno Narodno banko, dočim je v Združenih državah bilo koncem zadnjega junija 8178 Narodnih bank, ki vse imajo pravico izdajati papirnati denar (po enakem vzorcu), pokrit z državnimi papirji. Vse so seveda privatne akcijske družbe ter se imenujejo narodne radi tega, ker so ustanovljene na podlagi zakona, sklenjenega v centralnem parlamentu v Washingtonu, dočim so Državne banke (istotako akcijske dr.) ustanovljene na podlagi tozadevnih zakonov posameznih držav ameriške federacije ter nimajo pravice izdajati bankovcev. Bankovce izdajajo tudi takozvane Zvezne rezervne banke (Federal Reserve Banks), ki jih je pa le malo ter se nahajajo samo v najvažnejših središčih, so pa tudi akcijske družbe in so pravzaprav centrale vseh važnejših finančnih zavodov čó takozvanih bančnih okrožjih, na katere so razdeljene vse Združene države. Bankovce izdaja tudi finančno ministrstvo v Washingtonu (Treasury), razen tega imamo še zlate in srebrne certifikate (gold e silver certificates), nakaznice na zlato in srebro v državni zakladnici. Bankovci vseh teh vrst so si zelo podobni in čeprav se n. pr. pri Narodnih bankah zahteva kritje le v državnih papirjih, se ni bati, da bi prišli ob veljavo ali da bi vsled prevelike množine večali draginjo, kot se to godi po drugih deželah, to pa radi tega, ker novčanice kot take igrajo v Združenih državah primarno majhno vlogo, kajti vse se plačuje ponavadi s čeki. Zato je treba ob času gospodarskih kriz precejšnje previdnosti celo z bančnimi čeki. Tako je n. pr. v 12 mesecih, končanih zadnjega junija, zaprlo vrata poleg manjših denarnih zavodov tudi 130 Narodnih bank. Med temi jih je 28 propadlo, 84 jih je šlo prostovoljno in likvidacijo in 18 se jih je spojilo z drugimi zavodi. Nanovo je pa bilo v istem času ustanovljenih 212 Narodnih bank. Ker so si trije bivši insolventni zavodi zopet opomogli na noge, imajo zankrat vsega skupaj Združene države 85 Narodnih bank več kot lani.

Za dvakratno objavo v eno se računa 16 kron.

BARVNI TRAKOVI, OGLJENI PAPIR.
Bar Fran Ljubljana, Cankar. nabr. 3

ČRKOSLIKAR.
Bricelj Franc, Šelenburgova ul. 6.

FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabec Franjo, Miklošičeva c. 6

IZDELJOV. ČAJNEGA PECIVA.
T. Novotny, Opekarska cesta 26.

KLEPARJI
Korn I., Pohanska cesta 8
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

KNJIGARNE
Južoslav. knjigarna. Pred škofijo.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

KROJAC.
Slapar Oroslav, Ravnikarjeva ul. 13.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip. Pod Irančo.

LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.

MEHANIČNA DELAVNICA
za pisalne stroje.
Bar Fran Ljubljana, Cankar. nabr. 5

PARNA PEKARIJA
Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Gradišče šte. 5.

PISALNI STROJI.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5

PREOBLEKOVALNICA KLOBUKOV za DAME in GOSPODE:
Barborič-Završan, Mestni trg 6-7

RAZMNOŽEV. APARATI.
Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5

SPEDICIJSKA PODJETJA
Ranzinger R., Cesta na južno železnico št. 7-9.

Uher F. & A., Šelenburgova ulica 4 (Tel. 117.)

SOBNO SLIKARSTVO
Kořak Ivan, Bleiweisova cesta 15.

Zuran Martin, Mestni trg 12.

KLOBUKI in KONFEKCIJA:
Kunovar Ivan, Stari trg 10.

TOVARNA FURNIRJA,
žaga in trgovina z lesom,
Podrečje, p. Domžale.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.

URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA.
Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino šte. 10. (Ceno in točno.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATININO
Černe Lud., Woltova ulica 3.

(Za dvakratno objavo v eno se računa 16 kron.)

TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.
Erjavec & Turk pri »zlati lopati«, Valvazorjev trg št. 7.

Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 2f.

ZALOGA CEMENTA IN CEM. IZDELKOV:
Ciblař Jos., Dunajska c. 67.

ZALOGA POHISTVA.
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

ZALOGA VOLNENIH IN SVILENIH SIT.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

PAVLO ERZIN
JIRINKA ERZIN ROJ. KOUBEK
POROČENA
PRAGA LJUBLJANA

DIJAKE sprejem na stanovanje. Naslov se izve v upravnistvu »Slovenec« pod šte. 3459.

URADNIK verziran v lesni stroji, sedaj uslužben kot vodja žage, veče vseh pisarniških del ter slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, želi premeniti službo. — Cenjeno ponudbe pod »Stalno« 3455 na upravnistvo tega lista.

Iščem službe. izvežban v mlekarstvu in sirarstvu, z večletno prakso in dobrimi spričevali, po švicarskem načinu, 39 let star, oženjen, z malo družino. Nastop takoj ali pozneje. — Ponudbe na upravnistvo lista pod: »Mlekarstvo« 3493.

Kompl. elegantna oprava za moško delavno sobo, moderno delo: velika steklena omara za knjige, pisalna miza s foteljem, moket-divan, ki se dá porabiti kot spalni divan, dva pripadajoča fotelja, moderna miza, preproga, slike itd. se takoj ceno proda. — Dopise na upravnistvo »Slovenec« pod št. 3457.

Štiri kompletne postelje in nekaj drugega pohištva prodam. — Poizve se v Medvodah šte. 10.

Ivana Plevelja stud. techn.
v 21. letu starosti v petek, dne 23. septembra ob 10. uri zvečer k Sebi v blaženo večnost.
Pogreb blagega pokojnika bo v nedeljo ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Mavrerjeva ulica šte. 213.
Spodnja Šiška-Ljubljana, dne 24. septembra 1921.
ZALUJOČI OSTALI.
Brez posebnega obvestila.

ALOJZIJ PRESNIK
včeraj, dne 23. septembra ob 8. uri zjutraj, previden z zadnjo popotnico po težki bolezni v 19. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb draga pokojnika se vrši danes v nedeljo 25. t. m. ob pol 3. uri popoldne iz ljubljanske javne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.
Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi na Zdolah pri Brežicah.
Zdole pri Brežicah—Ljubljana, dne 24. sept. 1921.
Josipina Presnik, mati. — Karolina Ivanuš, roj. Presnik, Stefi Presnik, sestra. — Rudolf, Josip, Ivan in Karol Presnik, bratje. — Robert Ivanuš, svak.

SOBA za dva (ali enega) solidna gospoda se išče. — Plača postranska stvar. Ponudbe na upravnistvo »SLOVENEČ« pod: »Boljša gospod.«

Razpis službe.
Mestno županstvo v Krškem razpisuje službo **občinskega tajnika.**

Plača po dogovoru. Nastop takoj. Prednost imajo muzikalično izvežbani. Prošnje je vlagati pismeno ali pa ustmeno do 10. oktobra na županstvo v Krškem. — Krško, 21. sept. 1921. — Mestno županstvo v Krškem. 3471

GOSPODIČNA sprejme se za popoldne k dvema deklicama 5. in 6. raz. in dečku 2. raz. Popolno znanje slov. in nemškega jezika nujno potrebno. — Naslov pove uprava lista pod šte. 3416.

! Učenca in učenko !
iz dobre, boljše, kmetske hiše sprejme takoj Trgovska hiša Ferdo Škof, Mislinje.

1 vagon bukovih moravov (ramov) 9/9 in 12/12 cm, dolžina 4 in 5 m kupim. Blago mora biti zdravo in brez grč. Ponudbe sprejema z navedeno ceno Fr. Krašovec, trgovina z lesom, Vrhnika.

Dva dobra **strojarska pomočnika** iščem. Nastop takoj. — Blaž Vukovac, Vinkovci.

IVAN MAGDIČ, krojač, Ljubljana, Gledališka ulica 7 se priporoča za jesensko sezono.

50 poštnih zabojev za 5 do 20 kg vsebine, lepi, novi, pooblašani, lahki, tudi za čebelnje panje porabni, na prodaj. — Pojasnila daje: Alojzij Olifež, Ljubljana, Stari trg šte. 2.

FIZOL ribničar, mandalon in prepeličar (koks) **SUHE GOBE** kupuje in plača najvišje dnevne cene

Kmet & Komp., Ljubljana
Gospodsvetska cesta šte. 8.
Prosim za ponudbe!

RENATA BOCK
recommence lessons on the 1. st of October.

Razpisuje se služba **organista in cerkvenika** pri župni cerkvi v Črnomlju. Letna plača po dogovoru, prosta bera, šolnina, užitek ene velike njive, prosto stanovanje. — Oženjeni rokodelci imajo prednost. — Župni urad Črnomelj.

APNO oddaja v vsaki množini po zmernih cenah od postaje Kranjskagora **MILOŠ REGOVČ, SAVA-JESENICE, Gorenjsko.** 3478

Vse lesnih strokovnih delavcev, stolarjev, strugarjev, mizarjev in parketnega predelavca, ki je vajen vseh parketnih strojev sprejme v tramo delo za novi oddelk tovarne podpisano podjetje. V poštev pridejo samo veščini in stalni delavci z dobrimi izkusi. Pismene in ustne prijave opremljene z natančnimi podatki o družinskih razmerah in do sedanjih zaposlenosti, rojstnem kraju in starosti na:

Renec Co, tovarna opremljenega pohištva, Dupleca pri Samoboru.

I. Južoslav. tovarna
za gumbe in kovinske predmete d. z. o. z.

Slovenska Bistrica
oferiramo naše prvovrstne rožene gumbe v vsaki velikosti in po vsakem vzorcu s cenami brez konkurence.

Zahlevajte cenilne Prodaja na veliko!

Naznanjam cenj. naročnikom, da so došli **damski vzorci klobukov** letošnje mode, po katerih sprejemam tudi popravila. Cene novih nizke. Tudi barvanje in oblikovanje vseh vrst moških klobukov. **J. STEMBERGER, Dunajska cesta 9, drugo dvorišče, desno.** 3458

KUPUJTE LE PRI: JOS. PETELINGU
LJU LJANA - Sv. Petra nasip 7.
če rabite s.v. stroje za rodbinsko in obrtno rabo, igle, olje, ter posamezne dele. Istotam vse potrebščine za sivilje, krojače in čevljarje ter vse galanterijsko blago na drobno in debelo
Cene solidne! Postrežba točna

Arhitekt in mestni stavbenik VILJEM TREO
Ljubljana, Gospodsvetska c. 10
Telefon interurb št. 103. Ustanovljeno l. 1860 se priporoča za zgradbe vseh vrst ter izvršuje načrte in proračune.

Gradbeno podjetje ing. Dukić in drug
Ljubljana, Resljeva c. 9.
se priporoča za vsa v to stroko spada, oča dela.

Prazne, nove in rabljene (djakova) v vsaki množini po najnižji ceni pri: **FR. SIRC, KRANJ.**
Kupujem suhe gobe, fižol, brinjevo olje.

RISALNA ORODJA
v vseh velikostih na drobno na debelo

VILJEM SEQUARDT
delavnica za precizno mehaniko
Ljubljana, Dalmatinova ul. 5.

Krava s telčkom polpokrita kočija železni kurniki
za koksli napredaj v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 6.

JAVNA DRAŽBA.
V bencinskem skladišču autocodelka pokrajinske uprave za Slovenijo na Vodovodni cesti (ob Kamniški prog) se bode vršila v torek, dne 27. septembra 1921 ob 9. uri javna dražba večje množine **strojnega olja, masti, petroleja za snaženje strojev, vžigalnih sveč Bosch, prekinjačev, železnih barelov, lesenih sodov in raznih drugih posod in blaga.** Natančen seznam blaga in njegovih cen se dobi pri autoreferatu, Dunajska cesta št. 50. 3462

Prva ljubljanska preoblikovalnica klobukov
za dame in gospode, nadalje velika izbira kinčanih in praznih damskih klobukov
Klobučarna in modistarija Barborič-Završan — Ljubljana
Mestni trg šte. 6-7.

„Triglav“ trgovska in komisij-ska d. d. v Sarajevu
prevzame **zastopstvo in samoprodajo** od raznih industrijskih podjetij v Sloveniji v svrhu upeljave slovenskih produktov v Bosni in Hercegovini kakor tudi v Dalmaciji in Črnigori. Cenjene ponudbe na zgornji naslov

Zadružna Gospodarska banka d. d. v Ljubljani
je otvorila pretekli teden svoji podružnici **v Sarajevu in Sibeniku.**
ZA PLESKARSKA IN LICARSKA DELA
SE NAJTOPLEJE PRIPOROČA SLAVNEMU OBČINSTVU IN PRECASTITI DUHOVŠCINI
TONE MALGAJ
PLESKAR IN LICAR :: LJUBLJANA :: KOLODVORSKA ULICA 6

Jadranska banka
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.
Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

JUGOSLOVANSKA BANKA d. d.

MENJALNICA v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 26.

Deln. glavn. K 200.000.000. Centrala v Osijeku. Rezerve K 50.000.000.

Kupuje in prodaja devize in valute najkulantnejše. Obrestuje vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun po najvišji obrestni meri.

Izšla je Družinska Pratika za leto 1922

z bogato, jako zanimivo vsebino in mnogimi lepimi slikami.

Cena izvodu 5 kron, po pošti 50 vin. več.

Zahtevajte jo po vseh trgovinah in zadrugah. Na debelo se naroča pri založništvu Družinske Pratique v Ljubljani.

Razprodajalci znaten popust.

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Selenburgova ul. 4.

PODRUŽNICE:

MARIBOR

Gospodarska ul. 38.

NOVO MESTO

Glavni trg.

KOČEVJE

Štev. 39.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.

Prvovrstna kolesa Puch

pneumatiko DUNLOP - REITHOFFER - HUTCHINSON

priporoča

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju **natančni znesek**, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebne preiskovanja pri nas ter po poštah Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še posla, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogo-krat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.

Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Kupim večjo množino

bukovih drv

(in tudi drugih trdih drv) franko vagon nakladalna postaja. Cenjene ponudbe na naslov „Drva“, poštni predal 21, Maribor.

PETROLEJSKE VRČE

z ali brez zabojev, kupi vsako množino po najvišji ceni HROVAT & KOMP., Ljubljana, Vegova ulica št. 6. 3345

Tovarna pralnega indiščega mila

CURKOVIĆ, RISTIĆ I KOMPANIJA

prej.: Glisa Janković i sin

Kruševac

osnovana leta 1839 obnovljena 1897

naznanja p. n. trgovcem, da je razstavila na Ljubljanskem velikem sejmu od 3-12 sept. celokupne vzorce svojih proizvodov v izvirnih zavojih.

Na sejmu bo sprejemal naročila in dajal pojasnila član naše tvrdke

Čurković, Ristić & Komp.

POLNOGUMIJASTI OBROCI

za tovrne avtomobile

PNEVMATIKO

za kolesa in avtomobile

KOLESA

AVTOMOBILI

najceneje.

J. GOREC,

LJUBLJANA

Gospodarska cesta 14.

Inženier Dr. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni
stavbni inženier

Ljubljana,

Hilarijeva ulica št. 2.

Specijalno stavljenje podlaga za betonske, telesabetonske in vodne zgradbe.

Izraha vodnih sil.

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v Vzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z. (poleg nunske cerkve).

Hranilne vloge se obrestujejo s
4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom poštnoček. urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejemke, proti poroštvo itd. Prodaja srečk drž. razr. loterije.

„Ljutomerčan“

Vinarska zadruga pri Sv. Bolfenku
pri Središču

ima na razpolago najboljša vina svojih združnikov iz prvovrstnih ljutomerskih vinogradov.

Dve enonadstropni hiši

v sredini mesta Ljubljane sta na prodaj. Cena K 750.000. — Hiši v dobrem stanju brez popravil. — Naslov pod „Ugodna trgovina 3470“ pove upravništvo lista.

Medić, Rakovec & Zankl,

prej. **M. ZANKL**
sinovi.

Tovarna kemičnih in ruda. barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladnice: Novgrad.
Brzjav.: Meraki Ljubljana. Telefon 64

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pade.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in očajne, mavce (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolino, steklarski in mizarški kile, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“ Lak za pade. „MERAKL“ Linoleum lak za pade.
„MERAKL“ Emajlni lak. „MERAKL“ Brunolijne.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

COSULICH-LINE

(prej AUSTRO-AMERIKANA)

Trst - Amerika

prevažajo potnike v New-York redno 3 krat, v Južno Ameriko po 1 krat mesečno. — Pojasnila in prodaja vozniških listov.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo.
Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Prometni zavod za premog

d. d. o
LJUBLJANA

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti in v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

prima čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo ter kovaški in črni premog

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ul. 19

„HERCEG-BOSNA“ deželni zavarovalni zavod v Sarajevu

išče

spodobnega zastopnika

kateri bi zastopal zavod za celo Slovenijo. Reflektanti, kateri so se že bavili s posli zavarovanja, naj se obrnejo pisмено in svoje ponudbe stavijo na ravnateljstvo v Sarajevu.

Poštni ček, rač. št. 11.323.

Telefon št. 54.

Marijin trg št. 3.

r. z. z o. z. v LJUBLJANI.

Sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po Hranilne vloge se izplačujejo brez odpovedi — Hranilne vloge z odpovednim rokom se obrestujejo po dogovoru.

Denarni promet v lanskem letu: 128.000.000 kron.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Jugoslovanski kreditni zavod

Podružnica v MURSKI SOBOTI in DOLNJI LENDAVI.

4 1/2%

čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelj dobe poštne položnice. Izdaja čke, nakaznice in akreditiva na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Jamstvena glavica 2 in pol milijona kron.

Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Brzj. naslov: Jugoslovanski kredit Ljubljana.

Wolfova ulica št. 1.